

PUC 2- SEM2

TOTAL MATERIAL

2023 BOS SYLLABUS :

1. తెలుగు జాతి వివేకం పద్యాలు -121-140
2. తెలుగు జాతి వివేకం పద్యాలు -141 -160
3. ప్రహ్లద విద్య – బమ్మెర పోతన
4. అలంకారాలు
5. వ్యాసం , వ్యాసాలు
6. అనువాదం

తెలుగు జాతి వివేకం పద్యాలు – P2 SEM2 (121–160)

121. ఉరుబలాధ్వడెన యుద్యోగి పరుడెన

తగిన విత్తమున్న తరుణమందె

పరుల కుపకరించి పాలింపగల్నను

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఎంత బలవంతుడైనా, పెద్ద ఉద్యోగంలో ఉన్నా, ధనమున్నవాడే యితరులకు సహాయం చేయగలడు. వట్టి చేతుల్లో మూరలువేస్తే ఏం లాభం?

నీతి : ధనం కలిగినవారు ఎవరైనా ఏమైనా చేయగలరు.

122. చీమలు పెట్టిన పుట్టలు

పాములకిరైనయట్లు పామరుడు తగ్గు

హేమంబు కూడ బెట్టిన

భూమీశులపాల జేరు భువిలో సుమతీ.

భావం : చీమలు శ్రేమపడి పుట్టలు పెడితే, అందులోకి పాములు చేరి నివసిస్తుంటాయి. అలాగే, లోకజ్ఞానం లేనివాడు, ధనం కూడబెడితే, అది రాజుల పాలైపోతుంది.

నీతి : ధనం కేవలం కూడబెట్టడమే కాదు దాన్ని సద్యానియోగం చేయాలి.

123. ఓర్పు లేని భార్య యున్న ఫలంబేమి?

బుద్ధిలేని బిడ్డ పుట్టి యేమి?

సద్గుణంబులేని చదువది యేలరా?

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఓర్పులేని భార్యతో సుఖం వుండదు. బుద్ధిలేని సంతానం పుట్టి ప్రయోజనం లేదు. సద్గుణం లేని విద్య లోకానికి ఉపయోగపడదు. అందుకే ప్రతివారికి బాల్యం నుండే, సత్పువర్తన నేర్చాలి. అప్పుడే సమాజంలో సుఖశాంతులుంటాయి. మొక్కె వంగనిది మానై వంగుతుందా?

నీతి : చదువుకు సద్గుణాలు తోడు కావాలి.

124. కానివాని చేత కాను వీసములుంచి

వెంట దిరుగువాడు వెరివాడు
పిల్లి తిన్న కోడి పిలిచిన పలుకునా?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : యోగ్యుడు కానివానికి, న్యాయం లేని వానికి ధనం యిచ్చి, అది తిరిగి తీసుకోవడానికి, అతని వెంట తిరిగేవాడు వెరివాడు. పిల్లి తిన్న కోడిని రమ్మని పిలిస్తే వస్తుందా? కాబట్టి, ఒకరి నడవడిని హర్షిగా తెలుసుకొన్న తర్వాతనే, అతనితో వ్యవహారాలు నడపాలి.

నీతి : హర్షిగా తెలుసుకోకుండా ఎవరితోను వ్యవహారాలు పెట్టుకోరాదు.

125. కానివాని తోడ కలసి మెలగువాడు

కాని వాని గానె కానబడును,
తాటి క్రింద పాలు త్రాగిన చందమౌ
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : యోగ్యతలేని వానితో కలిసి తిరిగేవాళ్లి, యోగ్యత లేనివాని లాగే లోకం పరిగణిస్తుంది. తాటిచెట్టు నుండి కల్లు గేచి తయారు చేస్తారు. ఆ చెట్టు క్రింద పాలు త్రాగినా కల్లు త్రాగినట్లుగానే చూసేవారు భావిస్తారు. అందుకే, యెప్పుడూ సజ్జన సాంగత్యమే చేయాలి.

నీతి : అయోగ్యనితో కలిసి తిరిగేవాళ్లి, అయోగ్యనిగానే భావిస్తుంది లోకం.

126. కోతిబట్టి దెచ్చి కొత్త పుట్టము గట్టి

కొండముచ్చు లెల్ల గొల్పినట్టు,
నీతిహీననొద్ద నిర్మాగ్యలుందురు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : కోతికి మంచి వేషం వేసి, కొండముచ్చులు కొలిచినట్లుగా నీతిలేని వాని వద్ద నిర్మాగ్యలు చేరుతుంటారు.

నీతి : నీతిమంతులను ఆశ్రయిస్తే ఫలితం ఉంటుంది.

127. గౌరెలు పదివేలు కూడియుండిన చోట

తల్లినెరిగి వచ్చు దాని కొదమ,
పరమయోగి నెరిగి భక్తుండు వచ్చురా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : పదివేల గౌరెలున్న మందలో గౌరెపిల్ల దాని తల్లిని గుర్తించి వస్తుంది. అదే విధంగా భక్తుడు పరమయోగిని గుర్తిస్తాడు. ఇది సహజ ప్రేమశక్తిని, బుద్ధి కౌశల్యాన్ని తెలియజేస్తుంది.

నీతి : బుద్ధిమంతుడు తన ఆత్మీయులెవరో సులభంగా గుర్తిస్తాడు.

128. చిక్కియున్న వేళ సింహంబుసైనను

బక్క కుక్కయైన బాధపెట్టు,
బలిమిలేని వేళ పంతముల్ చెల్లవు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : చిక్కిపోయి బలహీనంగా వున్న సింహాన్ని, బక్క కుక్క కూడా బాధపెట్టగలదు. కాబట్టి బలం లేనప్పుడు, పంతాలకు పోకూడదు. ఎదుటివారి బలాబలాల్చి అంచనా వేసుకొని మనిషి ముందుకు సాగాలి.

నీతి : బలం లేనప్పుడు పంతాలకు పోకూడదు.

129. తనువు లస్థిరమని ధనము లస్థిరమని

తెలుపగలడు తాను తెలియలేడు,
చెప్పవచ్చ పనులు చేయుట కష్టమో!
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : శరీరం క్షణభంగురమని, సంపదలు ఒక చోట స్థిరంగా వుండవని యితరులకు బోధించడం సులభం. కానీ తాను తెలిసికోవడం చాలా కష్టం. అందుకే చెప్పడం సులభం చేయడం కష్టం అన్నారు పెద్దలు. ఏది ఆచరణ సాధ్యమో, అదే మనం ఇతరులకు బోధించాలి.

నీతి : ఏది మనం ఆచరించలేమో, అది యితరులకు బోధించతగదు.

130. తామసించి చేయ దగదెట్టి కార్యంబు
వేగిరింపనదియు విషమ మగును,
పచ్చికాయ దెచ్చి పడవేయ ఫలమౌనె
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : కోపంతో వేగిరంగా ఏ పని చేయకూడదు. అది విషమ పరిస్థితుల్ని సృష్టిస్తుంది. ఫలితం వుండదు.

పచ్చికాయను కోసి క్రింద పడవేస్తే పంచు అవుతుందా?

నీతి : తొందరపడి ఏ కార్యం చేయరాదు.

131. కసవు తినును గాదె పసరంబు లెప్పుడు
చెప్పినట్లు వినుచు జేయు బనులు,
వానిసాటియైన మానవుడొప్పదా?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : గడ్డి తినే పశువులకు, శిక్షణ యిస్తే అవి మనం చెప్పిన పనులు చేస్తాయి. అన్నం తినే మనిషి అలా
ప్రవర్తించడం లేదే! పశువులు స్వయంగా ఆలోచించలేవు. అందువల్ల మనకు విధేయంగా వుంటాయి.
స్వయంగా ఆలోచించే శక్తి గల మనిషి ఎప్పుడు ఎలా ప్రవర్తిస్తాడో ఊహించడం కష్టం.

నీతి : గడ్డితినే గొడ్డు మాట వింటుంది కాని, అన్నం తినే మనిషి వినడం లేదు.

132. తన్న జూచి యొరులు తగమెచ్చవలెనని
సొమ్ము లరవు దెచ్చి నెమ్మి మీర,
యొరుల కొరకు తానె యుబ్బును, మూర్ఖుడు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఇతరులు తనను మెచ్చుకోవాలని, సొమ్ములు అరవు తెచ్చుకొని అలంకరించుకొంటాడు మూర్ఖుడు.
తననెవ్వరు పట్టించుకోలేదని తెలిసి, తనకు తానె మురిసిపోతాదు. ఇది ఆత్మనూన్యతాభావం. దీనిని దగ్గరకు
రానీయకూడదు. రానిస్తే వ్యక్తిత్వ వికాసానికి అడ్డు తగులుతుంది.

నీతి : అరువు సొమ్ము బరువు చేటు.

133. తల్లియున్న యపుడె తనకు గారాబము

ఆమె పోవ, తన్న నరయ రెవరు,
మంచి కాలమపుడె మర్యాద నార్జింపు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఇది తల్లి ప్రాధాన్యాన్ని తెలిపే పద్యం. తల్లి బ్రతికి వున్నప్పుడు బిడ్డను ఎంతో గారాబంగా చూస్తుంది.

ఆమె పోయిన తర్వాత బిడ్డను పట్టించుకొనేవారు ఎవరూ ఉండరు. కాబట్టి తల్లి విలువను అందరూ గ్రహించాలి.

సీతి : పిల్లలకు తల్లిని మించి ఆదరించేవారు వేరెవ్వరూ ఉండరు.

134. వెలయంగ నశ్వమేధం

బులు వేయును నొక్క సత్యమును నిరుగడలం
దుననిడి తూపగ సత్యము
వలనన ములుసూప గౌరవంబున పేరికైన్

భావం : ఒక త్రాసులో వేయి అశ్వమేధ యజ్ఞాల ఫలితాన్ని ఒక వైపు, ఇంకొక వైపు ఒక్క సత్యవాక్యాను ఉంచితే ముల్లు బరువుతో సత్యం వైపు మొగ్గు చూపుతుంది.

సీతి : సత్యవాక్యానికి ఉన్న శక్తి ఏ పుణ్యకార్యానికి ఉండదు.

135. నీళ్ళ మునుగనేల? నిధుల బెట్టగనేల?

మొనసి వేల్పులకును మొక్కనేల?
కల్పమ్ములెన్నో కడుపులోనుండగా
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : కడుపులో కల్పం పెట్టుకొని వున్న మునుఘలు, పుణ్యతీర్థాలలో మునిగినంత మాత్రాన, ముదుఘలు చెల్లించినంత మాత్రాన, దేవతలకు మొక్కినంత మాత్రాన పవిత్రులొతారా? ఏ పనినైనా నిష్టల్చుష హృదయంతో చేయాలి. అప్పుడే ఫలితం లభిస్తుంది.

సీతి : కడుపులోని కల్పం కడిగితే పోదు కదా .

136. రాతి బొమ్మ కేల రంగైన వలువలు?

గుళ్లు గోపరములు కుంభములును,
కూడు గుడ్డ తాను కోరునా దేవుడు?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : తమ కోరైలు తీర్చుమని ప్రార్థిస్తూ, రాతి బొమ్మను దేవునిగా భావించి, రంగు రంగుల వస్తూలతో అలంకరిస్తారు, కుంభం పేరుతో అన్నాన్ని ఆర్పిస్తారు. గుళ్లు, గోపరాలు కట్టిస్తారు. తనకు కూడు, గుడ్డ కావాలని దేవుడు కోరినాడా? అడక్కుండానే అందరి అవసరాలు తీర్చేవాడు దేవుడు. ఏ ప్రతిఫలం ఆశించని దేవుడు ముడుపులిస్తే, కోరైలను తీరుస్తాడా?

నీతి : దేవుడు లంచగొండి అని భావించడం అవివేకం.

137. ఉప్పులేని కూర యొప్పుడు రుచులకు

పప్పులేని తిండి ఘలము లేదు
అప్పులేనివాడే యధిక సంపన్ముడు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఉప్పులేని కూర చప్పగా వుండి జిహ్వకు రుచించదు. పప్పులేనట్టి అన్నం తినాలు ఫలితం ఉండదు. అప్పు లేనట్టివాడే, నిజంగా సంపదగలవాడు. ఎందుకంటే ఇతరులపై ఆధారపడకుండ హాయిగా జీవితం జరుపుకోగలవాడు. కాబట్టి అప్పులేని వాడే గొప్పవాడు.

నీతి : అప్పు చేసి పప్పు కూడా తినకూడదు.

138. అనువగాని చోట నధికుల మనరాదు

కొంచెముండుటిల్ల కొదువకాదు
కొండ యద్దమందు గొంచెమై యుండదా?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : పరిస్థితులు అనుకూలించనప్పుడు, అధికులమని చెప్పుకోరాదు. అణిగివుండడమే మంచిది.

అద్దంలో కొండ చిన్నదిగ కన్నిస్తుంది. అంతమాత్రాన కొండ గొప్పతనం తగ్గిపోదు. దీనిని పాటించేవారు తుది విజయం పొందుతారు. **నీతి :** తగ్గితేనే నెగ్గుతారు. గొప్పలకు పోయి భంగపడకూడదు.

139. మైల కోక తోడ మాసిన తల తోడ
యొడలి మురికి తోడ నుండెనే ,
అధిక కులజుసైన అట్టిట్లు పిలువరు,
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఈ పద్యం పరిశుభ్రతను గూర్చి తెలియచేస్తుంది. ఎంత పెద్ద వంశంలో జన్మించినవాడైనా, మాసిన వస్తూలతో, చింపిరి జుట్టుతో, మురికి చేరిన శరీరంతో వుంటే అతణీ ఎవ్వరు చూడరు పలకరించరు. కాబట్టి పరిశుభ్రత, మంచి వస్తుధారణ ప్రతివారికి అవసరం.

సీతి : ఉచిత వస్తుధారణ, పరిశుభ్రత మనిషికి గౌరవాన్ని కలిగిస్తాయి.

140. ఇహము విడువ ఫలము లింపుగ గలవని
మహిని బల్య వారి మాటకల్ల,
ఇహములోనే పరము నెరుగుట కానరా?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : ఇహాలోకాన్ని విడిచి, పరలోకానికి పోయినప్పుడే, నీకు సుఖాలు లభిస్తాయనే వారి మాటలు అబద్దాలు. ఇహ లోకంలోనే పరలోక సుఖాల్ని అనుభవించడం నీవు నేర్చుకోవాలి.

సీతి : ఇహ పరాలు రెండు మానవుని జీవితనదికి రెండు గట్లు.

141. వంపుకర్తగాచి వంపు తీర్పగవచ్చు
కొండలన్ని పిండి గొట్టవచ్చు
కరిన చిత్తు మనసు కరగింపగారాదు
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : వంకరగా పున్న కర్తను పొయ్యాలో పెట్టి వేడిచేసి గాని, వేరే విధంగా గాని చక్కగా వుండేటట్లు చేయవచ్చు. కొండలను గూడ పిండిగా గొట్టవచ్చు. కాని కరినాత్మని మనస్సుని కరిగించడం సాధ్యం కాదు.

సీతి : కరినాత్మని మనస్సును కరిగించడం కష్టం.

142. ఆలివంక వార లాత్మఖంధవులైరి

తల్లివంక వారు తగినపాటి

తండ్రివంక వారు దాయాది తగవులో

విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : మధ్యలో వచ్చిన భార్యావైపు వారు ఆత్మఖంధవులైపోతారు. తనను కని ప్రేమతో పెంచిన తల్లివైపు వారి బంధుత్వం అంతంత మాత్రమే. తనను వేలు పట్టుకొని నడిపించి, ప్రయోజకుణ్ణి చేసిన తండ్రి వైపు వారు దాయాదులు అంటే శత్రువులోతారు. దీనికి కారణం ముఖ్యంగా ఆస్తి పంపకాలలో వచ్చే వివాదాలే. అట్టి వివాదాలు రాకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ముందుగా వచ్చిన చెవులకంటే వెనుకవచ్చిన కొమ్మలు వాడి. ఇదీ లోకరీతి.

నీతి : బంధుత్వం సున్నితమైంది. ఎవరికి ఎంత ప్రాధాన్యమివ్వాలో గ్రహించడం మంచిది.

143. అక్కరకు రాని చుట్టము

మొక్కిన వరమీని వేల్పు మోహరమున, దా

నెక్కిన బారని గుర్రము

గ్రక్కున విడువంగవలయు గదరా సుమతీ.

భావం : అవసరమైనప్పుడు అండగా నిలవని చుట్టూన్ని, ఎంత మొక్కినా వరం ప్రసాదించని దైవాన్ని, యుధ్ఘసమయంలో తానెక్కితే పరుగు తీయని గుర్రాన్ని వదిలివేయడం మంచిది. అనుభవంతో పెద్దలు చెప్పే మాటయిది. దీనిని అందరూ అనుసరించాలి.

నీతి : అవసరానికి పనికిరానిదాన్ని వెంటనే విడిచిపెట్టాలి.

144. అప్పగొని చేయు విభవము

ముప్పున బ్రాయంపుటాలు, మూర్ఖుని తపమున్

తప్పరయని నృపురాజ్యము

దెప్పరమై మీద, గీడు దెచ్చర సుమతీ.

భావం : అప్ప చేసి పప్పకూడు తినడం, ముసలితనంలో కుర్ర పెండ్లామును కలిగి వుండడం, మూర్ఖుడు చేసే కార్య సాధనను నమ్మడం, న్యాయాన్యాయ విచక్షణ లేని రాజు యొక్క రాజ్యంలో నివసించడం ఎప్పటికైనా ప్రమాదం కల్గిస్తాయి. అందుచేత, వాటికి దూరంగా వుండడం శ్రేయస్కరం.

నీతి : ముసలివాడికి కుర్ర పెండ్లాం, కోతికి కొబ్బరికాయ లాంటిది.

145. కమలములు నీటిబాసిన

కమలాప్తునిరశ్మి సోకి కమలిన భంగిన్

తమ తమ నెలవులు తప్పిన,

తమ మిత్రులే శత్రులగుట తథ్యము సుమతీ.

భావం : పద్మాలు నీళ్లలో వున్నప్పుడు సూర్యకాంతి సోకితే వికసిస్తాయి. అవే పద్మాలు నీటిలో లేనప్పుడు, సూర్యరశ్మి సోకితే మాడిపోతాయి. ఎవరైనా తమతమ స్థానాల్ని వదలిపెట్టి, బైటికి వస్తే వారి మిత్రులే శత్రువులుగా మారిపోతారు. కాబట్టి ఎవరి స్థానంలో వారు భద్రంగా వుండాలి.

సీతి : చెట్లతో వున్నప్పుడే పువ్వ వికసిస్తుంది. వేరుచేస్తే ఎండిపోతుంది.

146. తనయూరి తపసి తపమును

తన పుత్రుని విద్య పెంపు, తన సతిరూపన్

తన పెరటిచెట్టు మందును

మనసున వర్ణింపరెట్టి మనజులు సుమతీ.

భావం : తన గ్రామంలోని వారి కార్యసాధకత్వాన్ని, తన కుమారుని విద్యా సంపదము, తన భార్య రూపలూపణ్యాలను, తన పెరటి తోటలోని చెట్టు యొక్క మందు విలువను, ఎవరును వర్ణించడానికి యిష్టపడరు. ఎందుకంటే అది ఆత్మస్తుతి క్రిందికి వస్తుంది. ఆత్మస్తుతి సజ్జనుని లక్షణం కాదు.

సీతి : ఎవరి డబ్బు వాళ్ళు కొట్టుకోకూడదు.

147. తన కలిమి, యింద్ర భోగము

తన లేమియె, సర్వలోక దారిద్ర్యంబున్

తన చావు జగత్ప్రకయము

తన వలచిన యదియె రంభ, తథ్యము సుమతీ.

భావం : అహంకారంతో కండ్ల మూసుకు పోయినవాడు, ఊహాలోకంలో విహారిస్తా తన యింట్లో సంపద యింద్ర భోగమనుకొంటాడు. తన యింటి దారిద్ర్యమే లోకానికంతా దారిద్ర్యమనుకొంటాడు. తాను చనిపోతే జగత్తు కంతా ప్రశయం అనుకొంటాడు. తాను ప్రేమించిన స్త్రీ యే దేవకాంతయైన రంభ అనుకొంటాడు. అహంకారం దిగినప్పుడు ఇవన్నీ తారుమారోతాయి. కాబట్టి మనిషికి అహంకారం ఉండరాదు.

సీతి : ఈ ప్రపంచంలోని సంపదమన్నీ తన కోసమే సృష్టింపబడ్డాయనుకొంటాడు అహంకారి.

148. విదిలింప నురుకు, సింగపు

గొదమయు, మదమలిన గండ కుంజరములపై

నిది బలశాలికి నైజము

గద, తేజోనిధికి వయసు కారణమగునే?

- భర్తృహరి

భావం : ఒక సింహం పిల్ల, మదించిన యేసుగును చూస్తే, దాని మీదికి వరికి చంపడానికి ప్రయత్నిస్తుంది.

ఇది బలశాలికి సహజమైన లక్షణం. వయస్సుతో సంబంధం లేనిది శౌర్యం.

నీతి : వయస్సుకు శౌర్యానికి సంబంధం లేదు.

149. క్షమకవచంబు, క్రోధ మదిశత్రువు, జ్ఞాతి హుతాశనుండు, మీ

త్రము దగుమందు, దుర్జనులు దారుణ పన్నగముల్, సువిద్య వి

త్త ముచితలజ్జ భూషణ, ముదాత్త కవిత్వము రాజ్య మీ, క్షమా

ప్రముఖ పదార్థముల్ గలుగు పట్టున తత్త్వవచాదు లేటికిన్.

- భర్తృహరి

భావం : ఓర్చు కవచం లాంటిది, కోపం శత్రువు, దాయాది నిప్పులాంటివాడు. మిత్రుడు మంచి ఔషధం.

దుర్జనులు సర్వము లాంటివారు. మంచి విద్య, చేతిలో వన్న ధనం వంటిది. వినయం భూషణం. సుకవిత్వం రాజ్యం ఇన్ని సంపదలు కలవానికి వేరే రక్షణ కవచం అక్కరలేదు.

నీతి : సజ్జనునికి, అతని సద్గుణాలే రక్షణ కల్గిస్తాయి. వేరే రక్షణ అవసరం లేదు.

150. రాకొమరుల్ రసజ్జని దిరంబుగ మన్నన నుంచినట్లు భూ

లోకమునందు మూడు, దమ లోపల నుంపరు నిక్కమే కదా!

చేకొని ముద్దుగా జదువు చిల్పును బెంతురు గాక పెంతురే

కాకము నెవ్వరైన, శుభకారణ, సన్మాని సేవ్య భాస్కురా!

భావం : రాజసభలో రాజకుమారులు రసజ్జులైన వారినే గౌరవిస్తారు కాని మూడులను దగ్గరకు రానీయరు.

ఎవ్వరైనా ముద్దు మాటలు పలికే రామచిలుకను పంజరంలో వుంచి పెంచుకొంటారు కాని, కాకిని పెంచరు కదా!

నీతి : కనకాన్ని యింట్లో వుంచుకొంటారు గాని కసువును వుంచుకోరు.

151. దానము భోగము నాశము

పూనికతో మూడుగతులు భువి ధనమునకున్,
దానము భోగము నెరుగని
దీనుని ధనమునకు గతి తృతీయమే తలపన్. - భర్తృహరి

భావం : ధనానికి దానం చేయడమో, అనుభవించడమో లేదా పోగొట్టుకోవడమో అనే మూడు అవస్థలుఉంటాయి. దానం చేయక, అనుభవించక వుండేవాడు ధనాన్ని పోగొట్టుకొంటాడు.

నీతి : ధనాన్ని అనుభవించాలి. దానం చేయాలి.

152. చెలిమి పగయును, తెలివియు

కలకయు, ధర్మంబు పాపగతియును, పెంపుం
తులువతనంబును వచ్చును
పలుకుబడిన కాన, పొసగ పలుకగ వలయున్. - ఆంధ్ర మహాభారతం

భావం : స్నేహం గాని, విరోధం గాని, సామరస్యం గాని, వివాదం గాని, ధర్మం గాని, పాపం గాని, సత్రపర్తన గాని, దుష్పవర్తన గాని, మాట్లాడే తీరును బట్టి ఏర్పడుతాయి. అందువల్ల చక్కగా మాట్లాడడం అందరూ అలవరచుకోవాలి. నీతి : నోరు మంచిదైతే ఊరు మంచిదపుతుంది.

153. ఏమి కొనుచు వచ్చు, నేమి తాగొనిపోవు

బుట్టువేళ నరుడు గిట్టువేళ
ధనము లెచటికేగు తానేగు నెచటికి?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : మనిషి జన్మించినపుడు ఏమి తీసుకొనిరాడు. చనిపోయేటప్పుడు కూడ ఏమి తీసుకొని పోలేదు.

ధనం ఎక్కుడికి పోతుందో మనిషి యొక్కడికి పోతాడో తెలియదు.

నీతి : పుట్టినప్పుడు తెచ్చేది లేదు. చనిపోయేటప్పుడు తీసుకపోయేది లేదు.

154. కనగ, సామ్య లెన్నో కనకంబ దొక్కటే

పసుల వన్నె లెన్నో పాలొకటియె
పుష్పజాతులెన్నో హాజ యొక్కటేసుమీ
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : బంగారం ఒకటే. కాని దానితో ఎన్నో సామ్యల్ని తయారు చేయవచ్చు. పశువులు ఎన్నో రంగుల్లో వుంటాయి. కాని అవి యిచ్చే పాల రంగు మాత్రం ఒక్కటే. అలాగే పుష్పజాతులెన్నో వున్నాయి. కాని ఆ హలతో మనం దైవానికి చేసే హాజ ఒక్కటే. దీనిని బట్టి భిన్నత్వంలో వున్న ఏకత్వాన్ని మనం గ్రహించాలి.

సీతి : భిన్నత్వంలో, ఏకత్వం వున్నది తెలుసుకో.

155. చిత్తశుద్ధి గలిగి చేసిన పుణ్యంబు

కొంచెమైన నదియు గౌదువ కాదు
విత్తనంబు మరి వృక్షంబునకు నెంత?
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : చిత్తశుద్ధితో మనం చేసిన పుణ్యకార్యం ఎంత చిన్నదైనా, అది పెద్దదానితో సమానం. మరి విత్తనం చాలా చిన్నది. కాని దానిలో మహా వృక్షం ఇమిడి వుంది కదా!

సీతి : చిత్తశుద్ధితో చేసే కార్యం, ఎంత చిన్నదైనా పెద్ద ఫలితాన్నిస్తుంది.

156. భూమి నాది యనిన భూమి ఘక్కున నవ్వు

దానహీను జూచి ధనము నవ్వు
కదన భీతు జూచి కాలుడు నవ్వును
విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : మనిషి చచ్చిపోతే భూమిలో హాడ్చి పెడతారు. అందువల్ల మనిషి భూమికి సొంతమైపోతాడు. అటువంటప్పుడు, మనిషి భూమి నాదని అంటే భూమి నవ్వుకుండా వుంటుందా? ధనం చాల చంచలమైనది. అది ఈ దినం నీ దగ్గర వుంటుంది. రేపటికి, యింకొకరి దగ్గరకు చేరుతుంది. అటువంటప్పుడు ధనం నాదని మనిషి చెప్పడం నగుబాటు అవుతుంది. యుద్ధంలో శత్రువులు చంపుతారని భయపడి పారిపోయిన ఒక సైనికుడు ఏదో ఒక రోజు మరణిస్తాడు. మరణాన్ని తప్పించుకోవాలని ప్రయత్నించిన అతన్ని చూచి యముడు నవ్వుతాడు. దీనిని బట్టి, ఈ ప్రపంచంలో ఏ వస్తువు కూడ తన సొంతం కాదని తెలుసుకోవాలి.

సీతి : ఈ ప్రపంచంలో ఏదీ నీది కాదు. నీవు వచ్చిపోయే యాత్రికుడవు మాత్రమే.

157. కలిసి ఆర్జించుకొందము జ్ఞానశక్తి
 కలిసి జీవింత, మెవరిపై కక్షలేక,
 కలిసి సాధించుదము, వీర కార్యములను
 కలిసి, రక్షించుకొండ ముక్తమము నుండి.

- ఈశావాస్య ఉపనిషత్తు

భావం : మనమందరం కలిసి జ్ఞానాన్ని సంపాదించుకొందాం. ఎవ్వరి మీద ద్వేషం లేకుండ కలిసి జీవిద్దాం.
ఐకమత్యంతో మహాత్మార్యాలను సాధిద్దాం. అక్తమాలనుండి మనల్ని మనం రక్షించుకొందాం. ఇది
 ఈశావాస్య ఉపనిషత్తు ప్రబోధం.

నీతి : అందరూ కలిసి జీవిద్దాం. మనల్ని మనం రక్షించుకొందాం.

158. పొంగిపోవడు సుఖములు పొందినపుడు
 క్రుంగిపోడు దుఃఖమ్యు పైకొన్న యపుడు
 భయము, రాగము క్రోధమ్యు వదలువాడు
 అవనిలోన స్థితప్రజ్ఞాడనగ బరగు. - భగవద్గీత సూక్తి

భావం : సుఖాల్ని పొందినపుడు పొంగిపోరాదు. కష్టాలు వచ్చినపుడు క్రుంగిపోరాదు. భయాన్ని రాగాన్ని
కోపాన్ని వదలిపెట్టాలి. అట్టి గుణాలు కలిగిన వానిని స్థితప్రజ్ఞాడంటారు. ఇది భగవద్గీతా వాక్యం.

నీతి : కష్టసుఖాలు, కావడి కుండలు. వాటికి ఎప్పుడూ చలించకూడదు.

159. భూమి పేరు వల్ల, పుణ్యక్షేత్రము లాయె
 వెలయ రాళ్ల వల్ల, వేల్పులాయె
 నీళ్ల పేరు వల్ల, నిఖిల తీర్థము లాయె,
 విశ్వదాభిరామ వినురవేమ!

భావం : భూమి యొక్క మహత్త్వం వల్ల పుణ్యక్షేత్రాలకు, రాళ్ల శిల్ప పైభవం వల్ల విగ్రహ రూపంలో పున్న
దేవతా మూర్తులకు, నీళ్ల వల్ల పుణ్యతీర్థాలకు విలువలేర్పడినాయి గాని, వాటికి స్వయంగా విలువలు లేవు.
నీతి : భూమి వల్ల పుణ్యక్షేత్రాలు, రాళ్ల వల్ల దేవతామూర్తులు, నీళ్లవల్ల పుణ్యతీర్థాలు ఏర్పడ్డాయి అంటే
 మూల పదార్థమే ముఖ్యమని ఆర్థర్.

160. నియత తపమును నిందియ నిగ్రహంబు

భూరి విద్యయు శాంతికి కారణములు

వాని యన్నింటికంటే మేలైన శాంతి

కారణము లోభ ముడుగుట కౌరవేంద్ర!

- ఆంధ్రమహాభారతం

భావం : నిష్టతో తపస్సు చేయడం, ఇందియాలను నిగ్రహించడం, ఉన్నత విద్య, శాంతికి కారణాలు. వాని అన్నింటికంటే మేలైన శాంతి కారణం లోభాన్ని విసర్జించడం. కాబట్టి శాంతికాముకులు, లోభగుణాన్ని వదలుకోవాలి.

నీతి : లోభత్వం వదలుకొంటే శాంతి లభిస్తుంది.

3. ప్రహోదని - విద్య

- పోతన

కావ్య పరిచయం: ప్రాచీన భారతీయ సంస్కృతికి పురాణ వాజ్ఞాయం పట్టుగొమ్మయని చెప్పవచ్చు. వేదాల సారమంతా పురాణాల్లో ప్రవచించబడింది. పురాణాల్లోని వంశానుచరిత్రలు చరిత్రకారులకు ఎన్నో విధాలుగా తోడ్పుడుతున్నాయి. భారతదేశ చరిత్రకారులు పురాణోక్త విషయాలను పురావస్తు శాసన పరిశోధనల దృష్టితో పరిశీలించి అపి చాలవరకు సరైనవే అని నిర్ధారించారు. దీన్ని బట్టి ప్రాచీన భారతదేశ యథార్థ చరిత్ర నిర్మాణానికి పురాణవాజ్ఞాయం ఎంత అమూల్యమైన సాధనమో గ్రహించవచ్చు.

సంస్కృతంలో అష్టాదశ పురాణాలున్నాయి. ఈ పద్మోదిషు పురాణాలు ప్రధానంగా శివ విష్ణు దేవీ సంబంధమైన కథలు కలిగి ఉన్నవైనా ఏ పురాణం కూడా ఇతరదేవతలను ఉపేషించడం గానీ, నిరసించటం గానీ చేయలేదు. "పురా అపి నవం పురాణం" అని పురాణానికి నిర్వచనం. అంటే పురాతనమైనదైనప్పటికీ ఎల్లప్పుడూ కొత్తగానే ఉండేదని అర్థం.

శ్రీమద్భాగవతం సర్వపురాణోత్సమమైనదని, సర్వోపనిషత్తుల్యమైనదని ప్రసిద్ధి. అంటే అన్ని పురాణాల్లోను భాగవతం గొప్పదని, ఉపనిషత్తులన్నిటితోను భాగవతం సమానం అని అర్థం.

వ్యాసభగవానుడు సర్వప్రాణులహితం కొరకు మహాభారతాన్ని రచించి హారికి, యోగివరులకు ఇష్టమైన భాగవతం రచించకపోయానని సరస్వతీ నదీతీరాన కూర్చుని విచారిస్తున్నాడు. అప్పుడు నారద మహార్షి వచిచు "సీవు ధర్మాలన్నీ చెప్పావు కాని విష్ణు కథలు చెప్పాలేదు. శ్రీహారి మహాత్మాన్ని వివరించే భాగవతాన్ని రచించుమ" ని వ్యాసుని

ఆదేశించి వెళ్లాడు. తర్వాత వ్యాసమహార్థి భాగవత రచన చేసి శుక మహార్థికి బోధించాడు. శుకమహార్థి దానిని విరక్తచిత్తడైన పరీషిత్తు మహారాజుకు ఉపదేశించాడు.

భాగవతం మోష్ణశాస్త్రం. ఇది భగవద్గ్రూపమైంది. కలియుగంలో దీన్ని పరించినా, విన్నా మోష్ణసిధి కలుగుతుందని మహార్థులు చెప్పారు. పరీషిత్తు మహారాజ భాగవత కథను వింటున్నప్పుడు దేవతలు అమృతం తెచ్చి దాన్ని గ్రహించి భాగవత కథామృతాన్ని బదులుగా ఇవ్వమంటే ఆ రాజు అందుకు నిరాకరించాడట. అంటే భాగవత విశిష్టత ఎంతటిదో తెలుస్తుంది. బ్రహ్మ భాగవతాన్ని ఇతరసాధనాలతో తూచడానికి ప్రయత్నిస్తే దానితో సరితూగగలదేదీ కనిపించలేదట. అంటే భాగవత ప్రాశస్త్యమెంతటిదో తెలుస్తుంది.

కవి పరిచయం: పోతన భాగవతామృతాన్ని ఆంధ్రలోకానికి అందించిన మహాకవి. ఆయన జన్మ స్థలం ఓరుగల్లు మండలంలోని బమ్మెర గ్రామం. ఆయన 15 వ శతాబ్దానికి చెందిన సహజ కవి, శ్రీనాథునికి సమకాలికుడు. పీరభద్రవిజయం, భోగిసీ దండకం, నారాయణ శతకం అనేవి ఆయన ఇతర రచనలుగా ప్రచారంలో ఉన్నాయి.

మహాభక్తుడైన పోతన ఏ రాజునీ ఆశ్రయించలేదు. ఆయన తన భాగవతాన్ని శ్రీరామచంద్రునికి అంకితమిచ్చాడు. వైష్ణవ మతావలంబకుడైన ఆయన అన్యమత ద్వేషి కాదు. "చేతులారంగ శివుని పూజింపడేని, నోరు నొవ్వంగ హరికీర్తి నుడువడేని" అనే పద్యమే అతని శివకేశవాభేద భావాన్ని వ్యక్తం చేస్తున్నది. పోతన భాగవతంలోని పద్యం ఒకటినా నోటికి రాని తెలుగువాడు లేడంటే అతిశయోక్తి కాదు. అందుకు కారణం ఆయన రచనలోని శృతిలయాన్వితం, గీతగుణ మాధుర్యం అనే లఙ్కణాలు.ఆయన కవిత్వం పదలాలిత్వం, మృదుమధురకవితాధార కలిగి సర్వజనరంజకమై పండిత పామరులను ఆకర్షిస్తూ ఉంటుంది.

ప్రష్టాదుని విద్య - పార్యభాగం వైతిష్ట్యం: ఈ పార్యభాగం ఒక తండ్రి తన బిడ్డలను పెంచే విషయంలో ఎలాంటి బాధ్యతను కలిగిఉండాలో సృష్టం చేస్తుంది. తండ్రి తన కుమారుని చదివించి విజ్ఞానవంతుని చేయటానికి అధ్యాపకుని వద్దకు పంపిన తర్వాత అతడు ఎలా చదువుతున్నాడో అప్పుడప్పుడు తెలుసుకోవటం, విద్య, విద్యాభ్యాసం, విజ్ఞానం అనే విషయాలకు ప్రాముఖ్యమివ్వటం, తండ్రీకొడుకుల ప్రేమానుబంధం, గురుశిష్యుల సంబంధం అనే విషయాలు ఈ పార్యభాగం ద్వారా తెలుస్తాయి.

కథా సందర్భం: సనకసనందనులనే ఋషులు శ్రీహరి దర్శనార్థం వచ్చినపుడు ద్వారపాలకులు అడ్డుకొన్నారు. ఆ మహార్థులు వారిని రాక్షసులుగా జన్మించడని శఫించారు. వారు హిరణ్యకుష, హిరణ్యకశిషులుగా జన్మించారు. అందులో హిరణ్యకుషుని శ్రీహరి వరాహారూపంలో సంహారించాడు. హిరణ్యకశిషుడు తన సోదరుని మరణంతో వ్యధ చెంది తపస్స చేసి బ్రహ్మ చేత వరం పొందాడు. తర్వాత అతడు విజృంభించి దేవతలను పీడించనొగాడు. దేవతలు విష్ణుకు మొర పెట్టుకున్నారు. హిరణ్యకశిషుడు తన కుమారుడైన ప్రష్టాదునికి ఎప్పుడు ఆపద కలిగిస్తాడో అప్పుడే నేను అతనిని సంహారిస్తానని శ్రీహరి చెప్పాడు. "పరమపవిత్రుడు, మహాభక్తుడు, ప్రష్టాదుని హింసించటానికి హిరణ్యకశిషునికి మనసేట్లా ఒప్పింది. తండ్రి కుమారుని పోషిస్తాడు, ప్రేమిస్తాడు కాని కష్టపెడతాడో" అని నారదుని ధర్మరాజు ప్రశ్నించి ప్రష్టాదుని వృత్తాంతాన్ని తెలుసుకోవటమే ప్రస్తుత పాఠానంశం.

ఈ పాఠానంశం ఆంధ్రమహాభాగవతం సహమస్తుంధం నుండి గ్రహించబడింది.

పత్రుల్ నేరిచున నేరకున్న జనకుల్ పోషింతు రెల్లడపుడున్
 మిత్రత్వంబున బుధి సెప్పి దురితోన్నేషంబు వారింతు రే
 శత్రుత్వంబు దలంప రిట్టియెడ నా సాజన్య రత్నాకరున్
 బుత్రున్ లోకపవిత్రు దండ్రి నెగులుం బొందింప నెట్లోరెచునో.

1

తాత్పర్యం: తల్లిదండ్రులు తమ కొడుకులు తెలిసీతెలియనివారైనా ఎల్లప్పుడు పోషిస్తారు తెలియనప్పుడు స్నేహపూర్వకంగా బుధిజెప్పి దిద్దుతారు. పాపపు పనులుచేయకుండా నివారిస్తారు. శత్రుత్వం జూపరు. ఇలా ఎక్కడ వినమే. అలాంటి సాధవును లోకమపావనుడను కొడుకును తండ్రి ఎలా బాధించాడో? వాడిని హింసించడానికి వానికెలా సమ్మతమైందో?

వ్యాఖ్యానం : ప్రఫ్ఫోదుని తండ్రి హిరణ్యకశిపుడు అతనిని హింసించడం ఎందుకుజరిగిందని ధర్మరాజు నారదుని ప్రశ్నించాడు. సాధారణంగా లోకంలో తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలు చెడుమార్గంలో పోతుంటే నివారించి మంచిబుద్ధులు చెప్పుతారు. ప్రఫ్ఫోదుడు ఉత్తముడు అలాంటి వాడిని హింసించే అవసరంలేదు. అది ఎలా జరిగిందని ధర్మరాజు నారదుని ద్వారా తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించాడు.

సీతి : తమ బిడ్డలను ప్రేమతో పెంచడం తల్లిదండ్రుల బాధ్యత.

బాలు బ్రథావిశాలు హారిపాదపయోరుహాచింతన క్రియా
 లోలు గృపాటు సాధుగురులోక పదానతఫాలు నిర్గుల
 శీలు సమస్త సభ్యనుతశీలు విభిండిత మోహవల్లి కా
 జాలు నదేల తండ్రి వడి జంపంగ బంపె ముసీంద్ర చెప్పవే

2

తాత్పర్యం: ముసీంద్రా! చిన్నవాడు, హరిభక్తి కలిగినవాడు, సాధువుల గురువులనేవ చేసేవాడు, నిర్వలుడు, సంస్కారవంతులచేత పొగడబడినవాడు, మోహబంధాలను తెంచినవాడు అయిన తన పుత్రుని దయలేక అతని తండ్రి ఏల చంపమన్నాడు చెప్పు.

వాయిధాయానం: సర్వగుణసంపన్నుడు భక్తుడు పసివాడు అయిన ప్రప్రశ్నాదుని చంపడానికి అతని తండ్రికి ఏల దయలేదని ధర్మరాజు నారదుని చెప్పుమని అడిగాడు.

సీతి: గుణవంతుడైన కుమారుని మాచి తండ్రి గర్వపడాలి.

ప. అనిన నారదుం డిట్లునియె

3

తాత్పర్యం: అందుకు నారదుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

లభ్యంబైన సురాధిరాజపదమున్ లక్షీంప డశాంతమున్
సభ్యత్వంబున నున్నవాడబలుడై జాడ్యంబుతో వీడు వి
ద్యాభ్యాసంబున గాని తీవ్రమతి గాడంచున్ విచారించి దై
తేవ్యభ్యం డొక్కుదినంబునం బ్రియసుతున్ వీషించి సోత్కుంరుడై.

4

తాత్పర్యం: వీడు దేవేంద్రపదవి దొరికినా లెక్కచేయడు. ఎప్పుడు మాచినా సోమరిమై
అవివేకంతో దిగురుతూ విద్యాభ్యాసం యెడల శ్రద్ధలేక ఉన్నాడని ఒక రోజు హిరణ్యకశిపుడు
తన కొడుకుని మాచి ప్రేమతో.

వాయిధాయానం: ఒక తండ్రి తన కుమారుని యెడల ప్రదర్శించవలసిన ప్రేమ, బాధ్యత ఈ
పద్యంలో కనిపిస్తుంది.

సీతి: కుమారుని విద్యావంతుని చేయడం తండ్రి బాధ్యత.

* వదువనివాడజ్ఞండగు

జదివిన సదసద్యవేక చతురత గలగుం
జదువగ వలయును జనులకు,
జదివించెద నార్యులోద్ద జదువుము తంట్రీ !

5

తాత్పర్యం: నాయనా! చదువురానివానికేమీ తెలియదు.మనం చదువుకొంటిమామంచి చెడ్డలస్నీ చక్కగా తెలుసుకోవచ్చు.కనుక అందరు చదువుకోవలసినదే.కావున నిన్ను మంచి ఉపాధ్యాయుల దగ్గరకు పంపుతాను.చక్కగా చదువుకో.

వ్యాఖ్యానం: విద్య ప్రాముఖ్యం ఈపద్యంలో చెప్పబడింది. ప్రతిఒక్కరు విద్యను అభ్యసించాలనే ప్రభోధం ఇందులో కనిపిస్తుంది.

సీతి: చదువురానివాడు అజ్ఞాని అవుతాడు. చదువుకుంటే మంచి వివేకం పరిజ్ఞానం లభిస్తుంది.

వ. అని పలికి యసురలోక పురోహితుడును భగవంతుండును నగు శుక్రచార్య కొడుకుల బ్రంఢ వితర్పులైన చండామర్మల రావించి సత్కరించి యట్టనియె. 6

తాత్పర్యం: అని చెప్పి రాళ్సుల పురోహితుడైన శుక్రచార్యని కొడుకులైన చండామర్మలను పిలిపించి హిరణ్యకశిషు గౌరవించి ఇలా పలికాడు.

అంధ ప్రక్కియ నుండు రాడు పలుకండన్నట్టుతూప్రక్కియా
గంధం బించుక లేదు మీరు గురువుల్ కారుణ్య చిత్తుల్ మనో
బంధుల్ మాన్యలు మాకబెద్దలు మముం బాటించి యా బాలకున్
గ్రంథంబుల్ చదివించి సీతికుశలుం గాజేసి రణ్ణింపరే. 7

తాత్పర్యం: ఈ పీలవాడు గుడ్డివాడివలె ఉన్నాడు. విడు పలుకడు. నా పరాక్రమ ఘనకార్యాలను గురించి వీడికేమి తెలియదు. పెద్దలైన మీరు గురువులు, దయగలవారు గొరవసీయులు, ఆత్మబంధువులు మా మాటలు మన్నించి ఈ బాలుని చదివించి సీతి కుశలునిగా చేసి కాపాడండి.

వాయిఫ్యానం: తండ్రి తన కుమారుడు తనంతటివాడు కావాలని కోరుకుంటాడు. అందుకు తగిన గురువును ఎంపికచేసి పుత్రుని అప్పగిస్తాడు.

సీతి: సమర్థుడైన గురువుదగ్గర విద్యాభ్యాసంవల్ల మంచిజ్ఞానం లభిస్తుంది.

వ. అని పలికి వారలకుం బ్రహ్మోదు నప్పగించి తోడ్డుని పొండనిన వారును దనుజ రాజకుమారునిం గొనిపోయి యతనికి సమాన వయస్కులను సహార్థోతల నసుర కుమారులం గొందఱం గూరిచు.

8

తాత్పర్యం: అని చెప్పి హిరణ్యకశిపుడు వారికి ప్రభోదుని అప్పగించి తీసుకొనిపొమ్మని చెప్పాడు. వారు ప్రభోదుని తీసుకొని పోయి అతనితో సమానమైన వయసగల రాక్షసకుమారులను సహపాఠకులుగా చేరిచు

అంచిత భక్తితోడ దనుజాధిషు గేహసమీపముం బ్రవే
శించి సురారి రాజసుతు జేకొని శుక్ర కుమారకుల్ పరిం
పించిరి పార యోగ్యములు పెక్కులు శాస్త్రము లా కుమారు డా
లించి పరించె నన్నియు జలింపని వైష్ణవభక్తి పూర్ణుడై.

9

తాత్పర్యం: మిక్కెలి భక్తితో హారణ్యకశిపుని ఇంటినుండి ప్రఫ్ఫోదుని తీసుకొని వచ్చి శుక్రాచార్యుని కుమారులు చదువదగిన శాస్త్రాలను చదివించారు. ఆ రాకుమారుడు చలింపని విష్ణుభక్తి కలవాడై పాఠాలను చక్కగా చదివాడు.

వాయిధ్యానం: ఈపద్యంలో ప్రఫ్ఫోదుని చలించని విష్ణుభక్తి తెలుస్తుంది. గురువులు నేరించ శాస్త్రాలతోపాటు అతని సహజలక్షణాన్ని అతడు నిలుపు కోవడం కనిపిస్తుంది.

నీతి: సహజంగా పిల్లలలో కొన్ని ప్రత్యేకతలు ఉంటాయి. ప్రఫ్ఫోదుని ప్రత్యేకత భక్తి.

ఏ పగది వారు సెప్పిన, నా పగదిం జదువుగాని యట్టిట్టని యా
ఛేపింపడు తా నన్నియు, రూపించిన మిథ్య లని నిరూఢమనీపున్.

10

తాత్పర్యం: ప్రఫ్ఫోదుడు వారు చెప్పినదానికంతా ఊకొడతాడు కాని అది అలా ఇది ఇలా అని తిరిగి మాట్లాడడు అఛేపించడు. చక్కగా విచారింపనివన్నీ అనిత్యమని యెఱిగినవాడు నావున చెప్పినట్లు నేరుచుకొన్నాడు.

వాయిధ్యానం: ప్రఫ్ఫోదుడు సహజంగా వివేకవంతుడు అయినా గురువులకు ఎదురు చెప్పక విద్యను అభ్యసించాడు.

నీతి : గురువుకు ఎదురు చెప్పని విద్యార్థి ఉత్తముడు.

అంతం గొన్ని దినంబు లేగిన సురేంద్రారాత్రి శంకాన్విత
స్వాంతుండై నిజనందనుం గురువు లేజాడం బటింపించిరో
భ్రాంతుండేమి పరించెనో పిలిచి సంభాషించి విద్యాపరి
శ్రాంతం జాచెద గాక నేడని మహాసాధాంతరాసీనుడై.

11

తాత్పర్యం: తరువాత కొన్నినాళ్లకు హిరణ్యకశిష్టుడు తనకుమారుడు ఏమి చదువుతున్నాడో,
గురువులు ఏమి చదివిస్తున్నారో అనే సందేహంతో పిలిచి మాట్లాడి విద్యాపరిశ్రమ ఎలా ఉందో
తెలుసుకోవాలని మేడమిద ఎక్కుకూరుచున్నవాడై

మోదముతోడ దైత్యకులముఖ్యుడు రమ్మని చీరబంచె బ్ర
హోద కుమారకున్ భవమహార్థవతారకు గామరోష లో
భాదివిరోధి వర్గపరిహారకు గేశవచింతనామృతా
స్వాదకలోరకున్ గలుషజాల మహాగ్రవసీకుతారకున్.

12

తాత్పర్యం:మహానందంతో కుమారుని విద్యలను చూడాలని హిరణ్యకశిష్టుడు సంసార
సముద్రాన్ని ఈది గట్టక్కిసువాడు, కామ క్రోధాదులను వీడినవాడు, శ్రీహారి చింత తప్ప
వేణుగనివాడు, పాపమనే అడవులకు గొడ్డలి వంటివాడు అయిన ప్రహోదకుమారుని
పిలిపించాడు.

వ. ఇట్లు చారులచేత నాహలాయమానుండై ప్రహోదుండు సనుదెంచిన.

13

తాత్పర్యం: ఈ విధంగా చారులచేత పిలువబడినవాడై ప్రహోదుడు వచ్చాడు.

ఉత్సాహప్రభుమంత్ర శక్తియుతమై యుద్యోగ మారూఢ సం
విత్సంపన్నుడ వైతివే చదివితే వేదంబులున్ శాస్త్రముల్
వత్సా! రమ్మని చేరజీరి కొడుకున్ వాత్సల్య సంపూర్ణుడై
యుత్సంగాగ్రముజేర్చ దానవ విభుండుత్సృత దీపింపగన్.

14

తాత్పర్యం: ఈ విధంగా హిరణ్యకశిషుడు వేడుకతో దగ్గరకు తీసుకొని, కొడుకును రావోయి యని చేరదీసి తొడపైకి ఎక్కించుకొని, ప్రేమతో, నాయనా! వేదాలు, శాస్త్రాలు చదివితివా అని కుతూహలంతో అడిగాడు.

* అనుదిన సంతోషములు,
జనితశ్రమతాప దుఃఖ సంశోషముల్
తనయుల సంభాషములు,
జనకులకుం గర్జయుగళ సద్మాఖపణముల్.

15

తాత్పర్యం: కొడుకుల ముద్దుమాటలు తండ్రులకు ఎన్ని సార్లు విన్నా విసుగులేక ఆనందాన్ని కలిగిస్తాయి. ఎంత ఆయాసం, తాపం, దుఃఖం గలిగియున్న ఒక్కసారి కొడుకుల పలుకులు వించే అవస్థి పోతాయి. అవే తండ్రి చెవులకు అలంకారాలు.

ప. అని మఱియు బుత్రా! నీకు నెయ్యాది భద్రంబై యున్నది? చెప్పు మనిన గన్న తండ్రికి బ్రియనందనుం డిట్లనియె.

16

తాత్పర్యం: అని పుత్రా! నీకు ఏది ఛేమకరమో చెప్పుమని హిరణ్యకశిషుడు అడుగగా ప్రహోదుడు ఈ విధంగా పలికాడు.

* ఎల్ల శరీరధారులకు నిల్లను చీకటి నూతిలోపలం
 ద్రేష్టక వీరు నేమను మతిభ్రమణంబున భిన్నులై ప్రవ
 రీల్లక సర్వమున్నతని దివ్య కళామయ మంచ విష్ణునం
 దుల్లము జేరిచ తా రడవి నుండుట మేలు నిశాచరాగ్రణీ!

17

తాత్పర్యం: రాక్షసశేఖరా! ప్రాణులన్నీ ఇల్ల అనే చీకటి గోతిలో పడి వారు మేము నాది నీది అనే భావంతో ఉండక అంతా విష్ణువే కాని వేరే ఏమీ లేదని భావించి ఆ దేవుని మనస్సులో ధ్యానిస్తూ అడవుల్లో ఉండడం మేలు.

వ. అని కుమారుండాడిన ప్రతిపక్షానురూపంబు లైన సల్లాపంబులు విని దానవేంద్రుండు నగుచు నిట్టనియె.

18

తాత్పర్యం: అని ఈ విధంగా ప్రప్తాదుడు తన శత్రువును గురించి మంచిమాటలు పలుకగా విని హిరణ్యకశిపుడు నవ్వుతూ ఇలా పలికాడు.

ఎట్టాడిన నట్టాడుదు,
 రిట్టిట్టని పలుక నెఱుగ రితరుల శిశువుల్
 దట్టించి యెవ్వరేసియు,
 బట్టించిరొ బాలకునకు బరపక్షంబుల్.

19

తాత్పర్యం: ఇతరుల పిల్లలు ఎలా చెపితే ఆలా నేర్చుకుంటారు. అది ఆలా ఇది ఇలా అని ఏమి ఎదురుచెప్పారు. శత్రువులకి అనుకూలమైన మాటలు ఈ బాలకునకు గట్టిగా ఎవరు నేరించారో?

నాకుం జూడగ జోద్యమయ్యాడు గదా! నా తండ్రి యా బుధి దా
సీకున్ లోపల దోచెనో? పరులు దుర్జీతుల్ పరింపించిరో?
యేకాంతంబున భార్గవుల్ పలికిరో? యా దానవశేణికిన్
వైకుంటుండు కృతాపరాథు డతనిన్ వర్షింప సీకేటికిన్?

20

తాత్పర్యం: నాయనా ప్రహోదా! మాస్తే ఇది నాకు వింతగా కనిపిస్తుంది. ఈ బుధి సీయంతటే సీకు కలిగిందా లేక విరోధులు, దుర్మార్గులు ఎవరైనా నేరించారా? లేక మీ గురువులు రహస్యంగా చెప్పారా? రాష్ట్ర సమూహానికి విష్ణువు అపకారం చేసినవాడు. అతనిని కీర్తించడం ఎందుకు?

సురలం దోలుటయో! సురాధిపతులన్ స్తుక్కించుటో! సిద్ధులం
బరివేధించుటయో! మునిప్రవరులన్ బాధించుటో! యజ్ఞికి
న్నర గంధర్వ విహంగనాగపతుల న్నా శంబు నొందించుటో!
హరి యంచున్ గిరి యంచు నేల చెడ? మోహంధుండ వై పుత్రకా!

21

తాత్పర్యం: పుత్రా! దేవతలను తరిమికొట్టడమో, ఇంద్రాది దేవనాథులను చీకాకు పెట్టడమో,
సిద్ధులను పీడించడమో, మునిశ్రేష్ఠులను వేధించడమో, యజ్ఞకిన్నెర గంధర్వ విహంగ
నాగపతులను నాశనం చేయడమో మనకు తగింది. అంతేగాని హరి అని గిరి అని ఎందుకు
గుడ్డివాడిలాగా వాయమోహంలో పడతావు.

వ. అనిన దండ్రిమాటలకు బురోహితు నిరీషించి ప్రహ్లాదుం డిట్లనియె. మోహ నిరూలనంబు
సేసి యెవ్వనియందు దత్పరులైన యెఱుక గల పురుషులకు బరులు దా రనియెడు
మాయాకృతం బైన యసద్గాహ్యంబు గానంబడ దట్టి పరమేశ్వరునకు నమస్కరించెద. 22

తాత్పర్యం: అని తండ్రి పలుకగా పురోహితుని మాచి ప్రష్టదుడు ఇలా అన్నాడు. ఏ భగవంతుని యందు ఆసక్తిగలవారై ఉంటారో, మోహనినీ నశింపజేసే ఆ దేవునికి మాయాకృతమైన తరతమ భేదం కనపడదు, ఆ పరమేశ్వరునికి నేను నమస్కరిస్తాను.

అజ్ఞ గొందఱు మేము దామనుచు మాయం జెంది సర్వత్కుకుం
బ్రజ్ఞాలభ్య దురన్యయక్రమములన్ భాషింపగా నేర రా
జ్ఞజ్ఞాసాపథమందు మూడులు గదా! చింతింప బ్రహ్మోది వే
దజ్ఞ తత్పరమాత్మ విష్ణు నితరుల్ దర్శింపగా నేర్తురే?

23

తాత్పర్యం: కొందరు అజ్ఞానులు తామని, పరులనే భేదం చేత మాయలో పడి జ్ఞానం చేత పొందదగిన సర్వత్కుతైన విష్ణుని వర్ణించలేరు. వేదజ్ఞతైన బ్రహ్మోదులు కుడా ఆ పరమాత్మని మెరుగలేరు కనుక ఇతరులు ఏ విధంగా వానిని దర్శించగలరు.

ఇను మయసౌక్రంత సన్నిధి నెట్లు భ్రాంత
మను హృషీకేశ సన్నిధి నా విధమున
గరను చున్నది దైవయోగమున జేసి
బ్రహ్మాణోత్తమ చిత్తంబు భ్రాంతమగుచు.

24

తాత్పర్యం: బ్రహ్మాణోత్తమా! అయసౌక్రంతం వైపు ఇనుము లాగబడునట్లు దైవయోగం వల్ల నా మనసు విష్ణువైపు దృఢంగా లాగబడు తున్నది.

* మందార మకరంద మాధుర్యమున దేలు మధుపంబు వోపునే? మదనములకు
నిర్గులమందాకినీ విచికల దూసురాయంచ సనునె? తరంగిఱులకు
లలిత రసాలపల్లవభాదియై చొక్కుకోయిల సేరునే? కుటజములకు
బూర్జీందుచంద్రి కాసుఖరితచకోరక మరుగునే? సాంద్రసిహశరములకు

అంబుజోదర దివ్యపాదారవింద, చింతనామృత పాన విశేషమత్త
చిత్త మేరీతి నితరంబు జేరనేరుచు, వినుతగుణశిల మాటలు వేయు నేల.

25

తాత్పర్యం: పొగడబడిన గుణశిలం కలవాడా ! మందార కల్పవృక్షపు పువ్వతేనేలో
ఓలలాడే తుమ్మెద తుమ్మె చెట్లదగ్గరకు పోతుందా? స్వచ్ఛమైన గంగానది ఆలల్లో
తేలియాడే రాజహంస నదుల వద్దకు పోతుందా? లేత మామిడిచిగుళ్లను తిని
మైమరిచిపోయే కోయిల ముళ్లగోరింట చెట్లవద్దకు పోతుందా? నిండు జాబిల్లి వెన్నెలను
ఆస్వాదించే వకోరపక్క మంమగడ్డల మీదకు పోతుందా? అట్లే శ్రీహారి యొక్క
పాదకమలాలను ధ్వనించడం అనే అమృతాన్ని త్రాగి మత్తెక్కిన మనసు ఇతరులను
ఏవిధంగా చేరుతుంది?

వ. అనిన విని రోషించి రాజనేవకుండైన పురోహితుండు ప్రపోదుం జూచి తిరస్కరించి
యిట్లునియే.

26

తాత్పర్యం: ఆ మాటలువిని రాజనేవకుడైన పురోహితుడు కోపంతో ప్రపోదుని చూచి
తిరస్కారంగా ఇలా అన్నాడు.

పంచరద్వయస్కమవు బాలుడ వించుక గాని లేవు భా
షించెడు తర్క వాక్యముల జెపిగన శాస్త్రములోని యర్థ మొ
కీక్కంచుక యైన జెప్ప వసురేంద్రుని ముందట మాకు నౌదలల్
వంచుకొనంగ జేసితివి వైరివిభూషణ వంశదూషణా.

27

తాత్పర్యం: శత్రువుకి అలంకారమైనవాడా! కులనాశకుడా! నీవు ఐదేళ్ల పిల్లవాడవు ఇంతలేవు, ఏమో తర్వాత మాటడుతున్నావు. మేము చెప్పిన శాస్త్రంలోని అర్థాలు కొంచం కూడా చెప్పుకుండా రాష్ట్రసరాజు ముందు మేము తలవంచుకొనేటట్లు చేశావు.

తనయుడు దాడు శాత్రువుడు దానవభర్తకు వీడు ధైత్యచం
దనవనమందు గంటకయుతశ్ఛతిజాతము భంగి బుట్టినా
దనవరతంబు రాష్ట్రసకులాంతకు బ్రస్తుతి నేయుచుండు దం
దనమున గాని శిష్టలకు డాయడు పట్టుడు కొట్టు డుఢతిన్.

28

తాత్పర్యం: రాష్ట్రసరాజుకు వీడు కుమారుడు కాదు, శత్రువు. వీడు రాష్ట్రసజాతి అనే గంధపుచెట్టువనంలో ముళ్లచెట్టువలె పుట్టినాడు. వీడు ఎల్లప్పుడూ రాష్ట్రసకులనాశకుడైన విష్ణుని పొగుడుతూ ఉంటాడు. మా వదువులవల్ల దారికిరాడు. వీడిని పట్టుకొని కరినంగా కొట్టి దండించండి.

నీ పాపని జదివించెద,
నీ పాదము లాన యింక నిపుణతతోడం
గోపింతుము దండింతుము,
కోపింపకు మయ్య దనుజకుంజర వింటే.

29

తాత్పర్యం: ఓ రాష్ట్రసరాజా! కోపించవద్దు నీ పాదాలమీద ఒట్టు ఇక మీదట నేర్చుగా ఈ చిన్నవాడిని కోపించి దండించి చదివిస్తాం మా మాట విను.

వ. అని మణియు నారాచపాపనికి విచిథోపాయంబులం బురోహితుండు వెఱపు జాపుచు
రాజసన్నిధిం బాపి తోడుకొని పోయి యేకాంతంబున.

30

తాత్పర్యం: అని చెప్పి ఆ పురోహితుడు రాకూమారుని అనేక విధాలునా భయపెట్టి రాజు
సన్నిధినుండి తీసుకొని పోయాడు.

భార్యవనందను డతనికి,
మార్గము సెడ కుండ బెక్కుమాయులు నిచ్చల్
వర్ధ త్రితయము జెప్పే న
నర్థక మగుమతి విశేషముమర నరేంద్రా.

31

తాత్పర్యం: శుక్రావార్యుని కుమారుడు తన చాతుర్యంతో ప్రహోదుడు తప్పుతోవ పట్టకుండా
ధర్మార్థ కామములకు సంబంధించిన లోకసీతులను సృష్టింగా నేరించాడు.

వ. మణియు గురుండు శిఘ్యనకు సామదానభేదదండోపాయంబు లన్నియు నెఱింగించి
సీతికోవిదుం డయ్యైనసి నమ్మి నిశ్చయించి తల్లికి నెఱింగించి తల్లిచేత నలంకృతుండైన
కులదీపకు నవలోకించి.

32

తాత్పర్యం: అంతేగాక గురువు శిఘ్యనికి సామదాన భేద దండోపాయాలనే రాజసీతి
విషయాలను తెలిపి అతడు సీతికోవిదుడు అయ్యాడనే నమ్మకంతో అతని తల్లికి తెలిపి ఆమె
చేత అతనిని అలంకరింపజేసి వంశ ప్రకాశకుడైన ప్రహోదుని చూచి ఇలా అన్నాడు.

త్రిపుకుమన్న మామతము దీర్ఘముటైన త్రివర్గపారముల్
దప్పకు మన్న నేడు మనదైత్యవరేణ్యుని ప్రోల నేము మున్
చెప్పినరీతి గాని మణి సెప్పకు మన్న విరోధి సీతులన్
విపుకు మన్న దుష్టమగు విష్ణుచరిత్ర కథార్జాలముల్.

33

తాత్పర్యం: నాయనా ప్రఫ్ఫోదా! మేము చెప్పిన చదువులు మరిచపోకుండా సుదీర్ఘములైన ధర్మార్థకామముల గురించిన పాతాలను మన రాజుసరాజు శ్రేష్ఠుని ముందు మేము చెప్పినట్లుగానే తప్పకుండా చెప్పు అంతేగాని మన విరోధికి సంబంధించిన నీతులను, దుష్టమైన విషపుచరిత్ర సమూహాన్ని వివరించవద్దు.

ప. అని బుజ్జగించి దానవేశ్వరుని సన్నిధికిం దోడితెచ్చిన.

34

తాత్పర్యం: అని బుజ్జగించి రాజుసరాజు దగ్గరకు తీసుకొనివచ్చి.

అడుగడునకు మాధవాను చింతనసుధామాధుర్యమున మేను మఱచువాని
నంభోజగరాభదు లభ్యసింపగ లేని హరిభక్తి పుంభావమైన వాని
మాతృగర్భము జొచ్చి మన్మధి మొదలుగా జిత్తమచ్యతు మీద జేరువాని
నంకించు తనలోన సభిల ప్రపంచంబు శ్రీవిష్ణుమయమని చెలగువాని
వినయ కారుణ్య బుద్ధివివేక లక్ష
ణాది గుణముల కాటప్పట్టయినవాని
శిఖ్య బుధలోక సంభావ్య జీరి గురుడు
ముందఱికి ద్రోభిష తండ్రికి మైకుర్మనుచు.

35

తాత్పర్యం: అడుగడుగునా మాధవుని ధ్యానించడం అనే సుధామాధుర్యంతో
మైమరిచపోయినవాడు, బ్రహ్మదులకు కూడా సాధ్యంకాని విష్ణుభక్తియే పురుషాకృతి
దాలిచునవాడు, తల్లి కడుపులో ప్రవేశించింది మొదలు మనసును విష్ణువుమీద నిలిపిన వాడు,
చక్కగా విచారించి ఈ లోకాలస్నీ విష్ణురూపాలే అని మనసులో దృఢంగా
భావించినవాడు, వినయం, దయ, మంచితనం తెలివితేటలు అనే గుణాలకు

నిలయమైనవాడు, పండితులచేత గౌరవింపబడువాడు, శిఘ్రాదు అయిన ప్రపోదుని పిలిచి మందుకునెట్టి మీ తండ్రికి నమస్కారం చేయమని చెప్పా.

శిక్షించితి మన్యము లగు,
పక్షంబులు మాని సీతిపారగుడయ్యెన్
రక్షో వంశాధీశ్వర,
విషింపుము నీ కుమారు విద్యాబిలమున్.

36

తాత్పర్యం: రాక్షసరాజా! నీ కుమారుని చక్కగా చదివించి సీతికోవిదుని చేశాము. శత్రుపక్షం విడిచిపెట్టాడు. నీ కుమారుని విద్యాబిలం పరిశీలించండి.

వ. అని పలికిన శుక్ర కుమారకు వచనంబు లాక్ష్మించి దానవేంద్రుండు దనకు దండ ప్రమాణంబు చేసి నిలుచున్న కొడుకును దీవించి బాహుదండంబులు సాచి దిగ్గనం డగ్గఱం దిగిచి పెద్దతడవు గాథాలింగనంబు సేసి తన తొడమీద నిడుకొని చుంచు దువ్వి చుబుకంబు పుణికి చెక్కిలి ముద్దుగొని శిరంబు మూర్ఖొని ప్రేమాతిరేక సంజనిత బాష్ప బిందునందోహంబుల నతని వదనారవిందంబు దడవుచు మందమధురాలాపంబుల నిట్టనియె.

37

తాత్పర్యం: అని చెప్పిన శుక్రాచార్య కుమారుని మాటలు విని హిరణ్యకశిపుడు తనకు నమస్కరించిన కుమారుని దీవించి, రెండుచేతులు చాచి వేగంగా దగ్గరకు తీసుకొని, గట్టిగా ఆలింగనం చేసుకొని, తన తొడల మీద కూరుచుండబెట్టుకొని, వెంట్లుకలను సవరించి, గడ్డాన్ని పట్టుకొని, చెక్కిలి మీద ముద్దు పెట్టుకొని, ప్రేమాతిశయంతో వెలువడిన కన్నిటి

ధారలతో అతని పద్మం వంటి ముఖాన్ని తడుపుతూ మెల్లగా తియ్యనిమాటలతో ఇలా పలికాడు.

చోద్యంబయ్యడి నింతకాల మరిగెన్ శోధించి యే మేమి సం
వేద్యంశంబులు సెప్పిరో? గురువు లేవెంటం బఠింపించిరో?
విద్యాసార మెఱంగ గోరెద భవద్విజ్ఞాత శాస్త్రంబులో
బద్యం బొక్కెటి చెప్పి సార్థకముగ దాత్పర్యంబు భాషింపుమా.

38

తాత్పర్యం: ఇంతకాలం జరగడం ఆశ్చర్యంగా ఉంది. చక్కగా పరిశీలించి తెలియదగిన సంగతులను గురువులు ఏ విధంగా చెప్పి చదివించారో నీ చదువులలోని సారాన్ని వినగోరుతున్నాను. నీవు చదివినశాస్త్రంలోని ఒక మంచి పద్యం చెప్పి దానికి అర్థతాత్పర్యాలను చెప్పు.

నిన్నున్ మెచ్చరు సీతిపాతమహిమన్ని తోడిదైత్యరఘుకుల్
గన్న రన్నియు జెప్ప నేర్చురు గదా గ్రంథార్థముల్ దఱు లై
యన్న యెన్నడు నీవు సీతిమతివో దంచున్ మహావాంఛతో
నున్నడన్న నుగన్న దండ్రి! భవదీయోత్సర్థముం జాపవే?

39

తాత్పర్యం : నన్నగన్న తండ్రి! నీ చదువులోని గౌప్యతనాన్ని చూపించు. నీ తోటి రాక్షసకుమారులు సీతిపాతాలు చదువుకొన్న ప్రభావంచేత నిన్న మెచ్చుకోవడంలేదు. వారు గ్రంథాల్లోని సారాంశమంతా నేర్చుకొని వాటిని చెప్పడానికి సమర్థులై ఉన్నారు. నీవు ఎప్పుడు సీతికోవిదుడవు అవుతావో అని మిక్కిలి కోరికతో ఉన్నాను.

వ. అనినం గన్నతండ్రికి బ్రియనందనుం డైన ప్రహోదుం డిట్లసియె.

40

తాత్పర్యం: అని చెప్పిన కన్నతండ్రికి ప్రియతనయుడైన ప్రహోదుడు ఈ విధంగా చెప్పాడు.

*చదివించిరి నను గురువులు,

సదివితి ధర్మార్థముఖ్య శాస్త్రంబులు నే
జదివినవి గలవు పెక్కులు,
వదువులలో మర్కుమెల్ల జదివితి దండ్రీ.

41

తాత్పర్యం: తండ్రీ! గురువులు నన్ను చక్కగా చదివించారు. ధర్మార్థాలకు సంబంధించిన
ముఖ్యమైన శాస్త్రాలనీ నేను చాలా చదివాను. వదువులలోని సారమంతా గృహించాను.

తనహృదాభషల సఖ్యమున్ శ్రవణమున్ దాసత్వమున్ వందనా
ర్ఘనముల్ సేవయు నాత్ములో నెఱుకయున్ సంకీర్తనల్ చింతనం
ఖను సీ తొమ్మిది భక్తి మార్గముల సర్వత్కున్ హరి న్నమ్మి స
జ్ఞనుడై యుండుట భద్ర మంచు దలతున్ సత్యంబు దైతోస్తమా!

42

తాత్పర్యం: ఓ రాక్షసరాజు! త్రికరణశుద్ధిగా స్నేహం చేయడం, వినడం, దాస్యంచేయడం, నమస్కరించడం, పూజించడం, కీర్తించడం, తనని గురించి తెలుసుకోవడం, ధ్యానంచేయడం, సేవచేయడం అనే ఈ తొమ్మిది విధాలైన భక్తిమార్గాలలో సర్వత్తుకుడైన శ్రీహరిని నమ్మి మంచివాడుగా ఉండడం ఛేమకరమని నేను భావిస్తాను, ఇది సత్యం.

అంధేందూదయముల్ మహాబధిరశంఖారావముల్ మూక స
ద్వాంధాభ్యాపనముల్ నపుంసకవథూ కాండల్ కృతఘూవళి
బంధుత్వంబులు భస్మహవ్యములు లుభ్య ద్రవ్యముల్ క్రోడ స
ద్వంధంబుల్ హరిభక్తి వర్ణితుల రిక్తవ్యర సంసారముల్.

43

తాత్పర్యం: తండ్రీ! హరిభక్తి లేని వారికి ఈ సంసారం ప్రయోజనం లేనిది. అది గుడ్డివానికి వెన్నెలవంటిది, చెవిటివానికి శంఖధ్వనివంటిది, మూగవానికి శాస్త్రాలను చెప్పడంవంటిది, నపుంసకునకు స్త్రీ పొందువంటిది, చేసినమేలు మర్చిపోయేవారి చుట్టరికం వంటిది. బుడిదలోని హోమం వంటిది, లోభివాని సామ్మానంటిది, పందికి దౌరికిన పస్సిరు వంటిది.

*కమలాఙ్క నరిచుంచు కరములు కరములు శ్రీనాథు వర్ణించు జిహ్వ జిహ్వ
సురరక్షకుని జాచు చూడుగై చూడుగై శేషశాయకి మైక్కు శిరము శిరము
విష్ణు నాకర్ణించు వీనులు వీనులు మధువైరి దవిలిన మనము మనము
భగవంతు వలగొను పదములు పదములు పురుషోత్తమునిమీది బుద్ధి బుద్ధి

దేవదేవుని జింతించు దినము దినము
 చక్రహస్తుని బ్రకటించు చదువు చదువు
 కుంభినిధు జెప్పెడి గురుడు గురుడు
 తండ్రి హరిజేరు మనియెడి తండ్రి తండ్రి.

44

తాత్పర్యం: తండ్రి ! విష్ణుని బూజించేవే చేతులు. ఆయనను స్తోత్రం చేసేదే నాలుక. హరిని కాంచునవే కన్నులు. నారాయణునకు మైక్కెడే శిరస్సు, విష్ణుకథలు వినేవే చెపులు. హరియందు లగ్నమయ్యేదే చిత్తం. ఆయనకు ప్రదక్షిణం చేసేవే పాదాలు. ఆయనమీది బుధియే బుధి. ఆ దేవుని ధ్యానం దొరికినదే సుదినం. ఆయన గాథలు గలదే మంచి చదువు. ఆ మహానుభావుని దెలియచెప్పవాడే గురువు. నాయనా హరిని చేరుమని బోధించేవాడే తండ్రిగాని ఇతరులు తండ్రులా? కారు.

కంజాషునకుగాని కాయంబు కాయుమే? పవనగుంభిత చర్చ భస్తి గాక
 వైకుంఠ బౌగడని వక్తుంబు వక్తుమే? థమథమధ్యనితోడి థక్కగాక
 హరిపూజనము లేని హాస్తంబు హాస్తమే? తరుశాఖ నిర్మిత దర్యగాక
 కమలేశు జాడని కన్నులు కన్నులే? తనుకుడ్యజాల రంధ్రములు గాక

చక్రిచింత లేసిజన్మంబు జన్మమే? తరళసలిల బుద్ధుదంబు గాక
 విష్ణుభక్తి లేసి విబుధుండు, విబుధుడే? పాదయుగముతోడి పశువు గాక.

45

తాత్పర్యం : రాష్ట్రసరాజు! విష్ణువునకు బనికిరాని శరీరం ఒక శరీరం కాదు. అదియొక నాలితో నిండిన తోలుతుత్తి. హరినామకీర్తన చేయని నోరు ఒక నోరు కాదు. థమథమ యని మైసు నొక వాడ్యమే. హరిని పూజింపని చేయి ఒక చేయి కాదు. అదియొక కొయ్యతెడ్డ. శ్రీ నారాయణుని చూడని కన్నులు కన్నులు కావు. ఈ శరీరం అనే గోడలోని కిటికిలే. విష్ణు ధ్యానమెఱుగని జన్మం ఒక జన్మం కాదు. అది సీటిలో కదిలే బుడగమే, విష్ణుభక్తి లేసివాడు ఒక పండితుడు కాదు. వాడు రెండుక్కాళ పశువనే చెప్పాలి.

ప్రశ్నలు

1. ప్రహోదుని గుణగణాలను తెలపండి?
2. హిరణ్యకశిషుడు ప్రహోదుని గురించి గురువులకు ఏమని చెప్పి ఆప్సగించాడు?
3. హిరణ్యకశిషుడు ప్రహోదుని విద్యను పరిష్కించిన విధమెట్టిది?
4. ప్రహోదుని భక్తిభావమెట్టిది?

4. అలంకారాలు

చందన్ను ‘లయ’ ప్రధానం కాగా, అలంకారం ‘సౌందర్య’ ప్రధానం. వస్తువును అలంకరించేది అలంకారం. చెప్పదలచిన విషయాన్ని అందంగా మలిచేది అలంకారం.

అలంకారాలు రెండు రకాలు :

- (అ) శబ్దాలంకారాలు,
- (ఆ) అర్థాలంకారాలు

అ) శబ్దాలంకారాలు :

శబ్దాన్ని ఆశ్రయించుకొని ఉండేవి శబ్దాలంకారాలు. శబ్ద చమత్కారంతో పారకునికి మనోహరంగా భాసిస్తాయి.

1. వృత్త్యనుప్రాస
2. ఛేకానుప్రాస
3. లాటానుప్రాస
4. అంత్యానుప్రాస
5. యమకము
6. ముక్తపద్గ్రస్తము

1. వృత్త్యనుప్రాస :

లక్షణం :— ఒకటిగాని, అంతకంటే ఎక్కువ హల్లులుగాని అనేకసార్లు ఆవృత్తి (మరల మరల రావడం) అయినట్టుతే దానిని వృత్త్యనుప్రాస అంటారు.

ఉదాహరణలు :

- 1) ఆ జెట్టి మత్తి తొఱ్ఱలో బిర్రబిగిసి యున్నది.
- 2) చిటపట చినుకులు పటపట కురిసెను.
- 3) జలజల కాలువలు గలగల పారెను.

సమన్వయం/వివరణ : మొదటి ఉదాహరణలో ‘ఔ’కారం మళ్ళీ మళ్ళీ వచ్చింది. రెండవ

ఉదాహరణలో ‘టు’కారం, మళ్ళీ మళ్ళీ వచ్చింది. మూడవ ఉదాహరణలో ‘లు’కారం, మళ్ళీ మళ్ళీ వచ్చింది.

2. చేకానుప్రాస :

లక్ష్షణం :— రెండు లేక అంతకంటే ఎక్కువ హల్లులు వ్యవధి లేకుండా అర్థ భేదంతో వచ్చినట్లయితే అది ‘చేకానుప్రాస’ అలంకారము.

ఉదా : 1. పాప సంహరుడు హరుడు.

2. కందర్ప దర్ప హర సుందర దరహస రుచులు.

3. సర్వదా విచారింపని పని చేయరాదు

4. సందనందన నీకు వంద వందనాలు

సమన్వయం/వివరణ : ఈ పై ఉదాహరణలో, మొదటి ‘హరుడు’ అనగా, హరించేవాడు అని, రెండవ ‘హరుడు’ అనే పదానికి, ‘శివుడు’ అని అర్థం. మొత్తం వాక్యానికి “పాపాలను హరించేవాడు శివుడు” అని అర్థం. ఈ విధంగా ఒకే పదం, అనగా ‘హరుడు’ అనే పదం, అర్థభేదంతో వెంటవెంటనే వచ్చింది. కాబట్టి ఇది ‘చేకానుప్రాస’ అలంకారము.

3. లాటానుప్రాస :

లక్ష్షణం :— ఒకే అర్థమున్న పదాలు తాత్పర్య భేదంతో వ్యవధి లేకుండా(వెంటవెంటనే) వచ్చినట్లయితే, అది ‘లాటానుప్రాస’ అలంకారం అవుతుంది.

ఉదా : కమలాక్ష సర్పించు కరములు కరములు. శ్రీనాథ వర్ణించు జిహ్వ జిహ్వ

సమన్వయం/వివరణ : ఈ పై ఉదాహరణలో, ‘కరములు’ అనే మొదటి పదానికి, సామాన్యమైన చేతులు అనీ, రెండవ ‘కరములు’ అనేదానికి శ్రేష్ఠమైన చేతులు అనీ, తాత్పర్య భేదము ఉంది. ‘కరములు’ అనే పదాలు, రెండింటికి “చేతులు” అనే అర్థం. కానీ, రెండవ కరములు అనే పదానికి శ్రేష్ఠమైన చేతులు అనే తాత్పర్యము, భేదంగా ఉంది. కాబట్టి ఇది “లాటానుప్రాస అలంకారము.

4. అంత్యానుప్రాస :

లక్ష్షణం :— ఒకే హల్లుగానీ, ఒకే పదంగానీ పాదం యొక్క అంతంలో గాని, పదం యొక్క అంతంలో గానీ, వాక్యం చివరలో గానీ వచ్చినట్లయితే దాన్ని ‘అంత్యానుప్రాస’ అంటారు.

ఉదాహరణలు : 1) ఆ లలన గట్టె తోలన్ లీలన్,

నవనీత చౌర్య లీలున్,

ప్రియ వాగ్జలున్

బరి విస్మిత గోపాలున్

ముక్తాలలామ ఫాలున్ బాలున్

ఇందులో ‘లున్’ అనే హల్లు, నాలుగు పాదాల చివర వచ్చింది. కాబట్టి, ఇది ‘అంత్యానుష్ఠాన’.

2) పొలాలన్నీ

హలాలదున్నీ

ఇలాతలంలో హేమం పిండగ

జగానికంతా సౌఖ్యం నిండగ

సమన్వయం/వివరణ : ఇందులో ‘న్నీ , దున్నీ’ అనే హల్లు, ‘పిండగ, నిండగ’ పదాలు చివర వచ్చాయి. కాబట్టి, ఇది ‘అంత్యానుష్ఠాన’.

2) భూగోళం పుట్టుక కోసం రాలిన సురగోళాలెన్నీ

ఈ మానవరూపం కోసం జరిగిన పరిణామాలెన్నీ

ఇందులో, పై పాదాల చివరలో ‘న్నో’ అనే పదం, పునరావృతమయింది. (తిరిగి వచ్చింది)

5. యమకం :

లక్ష్మణ :- అక్షర సముదాయం అర్థభేదంతో పునరావృతమైనచో దాన్ని ‘యమకాలంకార’ మంటారు.

ఉదాహరణ : లేమా ! దసుజుల గెలవగలేమా

నీవేల కడగి లేచితి విటులన్

లే, మాను ! మాన వేనియు

లే మా విల్లందు కొనుము లీలిన్ గేలన్.

సమన్వయం/వివరణ : పై పద్యంలో మొదటి ‘లేమా’ అనేది, శ్రీ సంబోధన వాచకం. రెండవ ‘లేమా’ అనేది, గెలువలేకపోతామా ? అనే అర్థాన్ని ఇచ్చేది. మూడవ చోట, ‘లే’ కు, లెమ్మని, మానుకొమ్మని అర్థం. నాలుగో చోట, లేచి మా విల్లు అందుకొమ్మని ప్రేరేపించటం. అందువల్ల ఇది యమకాలంకారం.

6.ముక్తపద గ్రస్తము:- ముక్త అంటే విడిచిపెట్టిన, పద అంటే పదాన్ని, గ్రస్తము అంటే తిరిగి గ్రహించుట.

లక్ష్మణ:- మొదటి పాదం చివర విడిచి పెట్టిన పదాన్ని రెండవ పాదం మొదట తిరిగి స్వీకరించడం.

ఉదా:- సుదతీ నూతన మదనా

మదనాగ తురంగ హృద్మ మణి మయ సదనా

సదనామయ గజ రదనా

రదనా గేంద్ర నిభ కీర్తి నరసింహా.

వివరణ:- పై పద్య పాదంలో మొదటి పాదం చివర విడిచిపెట్టిన ‘మదనా’ అనే పదాన్ని రెండవ పాదం మొదట స్వీకరించారు. రెండవ పాదం చివర విడిచి పెట్టిన ‘సదనా’ అనే పదాన్ని మూడవ పాదం మొదట, మూడవ పాదం చివరనున్న ‘రదనా’ అనే పదాన్ని నాలుగవ పాదం మొదట స్వీకరించారు. కాబట్టి ఇది ముక్క పద గ్రస్తము.

అర్థాలంకారాలు

అర్థం ప్రధానంగా కలిగి చమత్కారం కలిగించేవి ‘అర్థాలంకారాలు’. పారకులకు మనోల్లసం కలిగించటంలో వీటికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఉంది. సుమారు వంద వరకు అర్థాలంకారాలు ఉన్నప్పటికీ ప్రసిద్ధమైనవి “ఆరు అలంకారాలు”.

అవి :

1. ఉపమాలంకారం
2. ఉత్పేక్షాలంకారం
3. రూపకాలంకారం
4. అతిశయోక్తి అలంకారం
5. అర్థాంతరన్యాసాలంకారం
6. స్వభావోక్తి అలంకారం

1. ఉపమాలంకార లక్షణము :

లక్షణం :- ఉపమాన ఉపమేయాలకు చక్కని సాదృశ్యాన్ని చెప్పడం “ఉపమాలంకారం”. ఇందులో (1) “ఉపమేయం” (వర్ణించే వస్తువు), (2) “ఉపమానం” (పోల్చు వస్తువు), (3) సమాన ధర్మం, (4) ఉపమావాచకం అనే నాలుగు ప్రధాన భాగాలుగా ఉంటాయి.

ఉదాహరణ : ఓ రాజు ! నీ కీర్తి హంసవలె ఆకాశ గంగలో ఓలలాడుతున్నది.

దీనిలో,

1. ఉపమేయం : “రాజుకీర్తి”
2. ఉపమానం : ‘హంస’
3. సమాన ధర్మం : “ఓలలాడటం”
4. ఉపమావాచకం : ‘వలె’

2. ఉత్సవాలంకార లక్షణము :

‘ఉత్సవాలు’ అంటే ఊరించడం అని అర్థం. ధర్మ సామ్యాన్ని బట్టి ఉపమేయాన్ని ఉపమానంగా ఊరించడం ఉత్సవాలంకారం.

ఉదాహరణలు :

1. ఆమె ముఖం చంద్రబింబమా అన్నట్లుంది.
2. గాంధీ మహాత్మాన్ని హత్య వల్ల భారతజాతికి కలిగిన దుఃఖాన్ని చూడలేకపోయాడా అన్నట్లుగా సూర్యుడు అస్తమించాడు.

వివరణ : పై రెండు ఉదాహరణలలోనూ, ఊరూ ప్రధానంగా ఉన్నది. ఆమె ముఖం చంద్రబింబమా అన్నట్లు, దుఃఖం చూడలేకనే సూర్యుడు అస్తమించాడా అన్నట్లు, అనే రెండు చోట్లనూ ఊరాలే ఉన్నాయి. అందువల్ల, ఇవి ‘ఉత్సవాలు’.

3. రూపకాలంకార లక్షణము :

ఉపమేయ ఉపమానములకు భేదం ఉన్నా, భేదం లేనట్లు చెప్పడం “రూపకం”. ఉపమేయంలో ఉపమాన ధర్మాన్ని ఆరోపించినట్లుతే అది ‘రూపకాలంకారం’.

- ‘ఉదాహరణ’ :
1. అతడు చేసిన తప్పుకి పశ్చాత్తాపాగ్నిలో కాలిపోతున్నాడు.
 2. “నా శిరమున పోసికొంటిని నశింపని దుఃఖపుటగ్ని ఖండముల్”
 3. సంసార సాగరం
 4. రుద్రమై చందీశ్వరీ దేవి

వివరణ : మొదటి ఉదాహరణవాక్యంలో పశ్చాత్తాపము అనేది ఉపమేయం, అగ్ని- ఉపమానం రెండింటికి భేదంలేదని చెప్పడం వల్ల ఇది రూపకం.

రెండవ వాక్యంలో దుఃఖం వేరు, అగ్ని వేరు. ఈ రెండింటికి భేదం ఉన్నా, ‘దుఃఖపుటగ్ని’ అని, దుఃఖానీకి, అగ్నికి భేదం లేనట్లు చెప్పడం జరిగింది. అగ్ని ధర్మాన్ని దుఃఖములో ఆరోపించడం జరిగింది. కనుక ఇది ‘రూపకం’.

4. అతిశయోక్తి అలంకార లక్షణము :

గోరంతను కొండంతలుగా వర్ణించడం, ‘అతిశయోక్తి’. ఉన్నదాని కంటే అతిశయం చేసి చెప్పడమే, అతిశయోక్తి అలంకారం.

ఉదాహరణ : ఆ సగరమందలి మేడలు ఆకాశాన్నంటుచున్నపి.

వివరణ : - మేడలు ఆకాశాన్ని తాకడం సాధ్యంకాదు. కానీ ఇక్కడ ఉన్నదానికంటే ఎక్కువగా చెప్పడం వలన ఇది ‘అతిశయోక్తి’.

5. అర్థాంతరన్యసాలంకార లక్షణము :

సామాన్య వాక్యాన్ని విశేష వాక్యంతోనూ, విశేష వాక్యాన్ని సామాన్య వాక్యంతోనూ, సమర్థించి చెప్పినట్లయితే ‘అర్థాంతరన్యసాలంకారము’.

ఉదాహరణ :

1) హనుమంతుడు సముద్రమును దాటెను.

మహోత్ములకు సాధ్యము కానిది లేదు కదా !

వివరణ : హనుమంతుడు సముద్రమును దాటడం, విశేష విషయము. దాన్ని ‘మహోత్ములకు

సాధ్యముకానిది లేదు కదా !’ అనే సామాన్య వాక్యంతో సమర్థించడం వల్ల ఇది

‘అర్థాంతరన్యసాలంకారం’.

2) గొప్పవారితో కలిసి ఉండటంవల్ల అల్పులకు కూడా గౌరవం లభిస్తుంది.

పూలతో దారం తలకెక్కుతుంది కదా..

వివరణ:- రెండవ ఉదాహరణలో గొప్పవారితో.....గౌరవం లభిస్తుంది అన్న మొదటి వాక్యం సామాన్యవాక్యం. పూలతో దారం తలకెక్కడం విశేషవాక్యం. ఇక్కడ సామాన్యవాక్యం విశేషవాక్యంతో సమర్థింపబడింది. కాబట్టి ఇది అర్థాంతరన్యాస అలంకారము.

6. స్వభావోక్తి లక్షణము : జాతి, గుణ, క్రియాదులచేత వస్తువు యొక్క స్వరూప స్వభావాలను ఉన్నవి ఉన్నట్లుగా వర్ణించడమే స్వభావోక్తి.

ఉదాహరణ : ‘ఆ లేళ్ళు బెదురు చూపులతో నిక్క పొడుచుకున్న చెవులతో భయభ్రాంత చిత్రములతో అటు ఇటు చూస్తున్నాయి’.

వివరణ : ఇక్కడ లేళ్ళ సహజ ప్రవృత్తి ఉన్నది ఉన్నట్లుగా, కళ్ళకు కట్టినట్లుగా వర్ణించడంవల్ల స్వభావోక్తి అలంకారం.

3. వ్యాసం (Essay)

వ్యాసం -పరిచయం :

ఏ విషయాన్నినా తెలుసుకొని దాని యందలి అంశాలను విభజించి వివరించడాన్ని వ్యాసమంటారు. ప్రాయానికి చేసే ప్రయత్నాన్ని కూడా వ్యాసమంటారు. వ్యాసం సమస్త భావ సంపదను ఇముడుచుకొన్న ఒక గుళిక వంటిది. వ్యాస రచన చేయగలిగిన శక్తి స్వతంత్ర రచనకు బీజం వేస్తుంది. దీని వల్ల విద్యార్థులు మంచి రచయితలుగా పేరు తెచ్చుకోవచ్చు. వ్యాస రచన ఈ శతాబ్దింలో వ్యాప్తి చెందిన సాహిత్య ప్రక్రియ. ఈ ప్రక్రియను మనం పాశ్చాత్య సాహిత్యం నుండి గ్రహించాం. వ్యాస రచన మూలంగా వచన వాజ్గయం వికసించింది. వ్యాసరచనా పరిధిలో ఇమడని విషయం లేదు. మనకు పరిచయం ఉన్న అసంఖ్యాకమైన విషయాలను గూర్చి వ్యాసాలను ప్రాసి మెప్పించడం సులభం. కాని ఆ విషయాలనే కవితలుగా, కథలుగా ప్రాసి ఒప్పించడం కష్టం. అందుకే వ్యాసానికున్న పరిధి విస్తృతమైనదని చెప్పవచ్చు.

వ్యాస నియమాలు :

వ్యాస రచనకు కొన్ని నియమాలుంటాయి. అందులో మొదటిది వ్యాస శీర్షిక. శీర్షికను చూడగానే ఆ వ్యాసంలోని అంశం ఒక్కసారిగా పారకులకు స్ఫురిస్తుంది. రెండవది ప్రారంభం. వ్యాసం ప్రారంభంలో వ్యాస రచనకు ఎన్నుకున్న అంశాన్ని సూత్రప్రాయంగా సృష్టించి చేయడం జరుగుతుంది. ఆ అంశం యొక్క పూర్వాపరాలను ప్రస్తుత స్థితిని ప్రారంభంలో సమిత్యించాలి. మూడవది విషయ వివరణ. వ్యాస రచనకు ఎన్నుకొన్న అంశాల్ని పేరాలుగా విభజించి విడివిడిగా వివరించాలి. నాల్గవది ముగింపు. విషయాన్ని క్రోడీకరించి సందర్భాన్ని బట్టి వ్యాస రచయిత తన సాంత అభిప్రాయాన్ని చెబుతూ ముగించాలి.

వ్యాస రచనకు సూచనలు :

వ్యాస రచన స్వీయ ధోరణిలో సాగటం మంచిది. అంతేగానీ అది "ఉల్లేఖనాల "అంటే కొట్టేషన్ ల తోరణంగా మారకూడదు. గ్రాంథిక భాషలో మొదలుపెట్టి వ్యవహారిక భాషలో ముందుకు సాగుతూ ఉపన్యాస ధోరణిలో ముగించడం బాగుండదు. ఒకే అంశాన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పడం పాశుకునికి విసుగు కలిగిన్నంది. కాబట్టి అలాంటి పునరుక్తి దోషం వ్యాస రచనలో ఉండకూడదు.

వ్యాస భేదాలు : వ్యాసాలు నాలుగు రకాలుగా ఉంటాయి.

1.శాస్త్ర సంబంధ వ్యాసాలు : శాస్త్ర సంబంధ వ్యాసాల్లో, శాస్త్ర విజ్ఞానంలో ఉన్న మూల సూత్రం తేలిక మాటల్లో అందరికి అర్థం అయ్యేలాగ చెప్పాలి. శాస్త్ర ప్రయోజనాలను గూర్చి, నష్టాలను గూర్చి ప్రస్తుతించాలి. ఆయా శాస్త్ర ప్రగతి, పరిణామాల గురించి వివరించాలి.

2.సమస్యాత్మక వ్యాసాలు : సమస్యాత్మక వ్యాసాల్లో సమస్యకు గల కారణాలను వివరించాలి. పరిష్కార మార్గాలను సూచించాలి. సమస్యల వల్ల ఎదురయ్యా సాధక బాధకాలను వివరించాలి.

3.సాహిత్య వ్యాసాలు : సాహిత్యవ్యాసాల విషయంలో రచనను గురించి, రచయితను గురించి అవగాహన అవసరం. ఆ రచన సమాజం మీద కలిగించిన ప్రభావాన్ని ఆ రచయిత భావ ప్రకటనా విధానాన్ని విపులంగా చర్చించాలి.

4.విషయ ప్రధాన వ్యాసాలు : విషయ ప్రధాన వ్యాసాలు అనేక రకాలుగా ఉండవచ్చు. ఏ విషయాన్ని ఎన్నుకొనాన్ని దానికి సంబంధించిన అంశాన్ని వివరించడంలో ఆ విషయం యొక్క అవతరణ, వికాసం, ప్రజలపై దాని ప్రభావం సృష్టిం చేయాలి.

వ్యాసం - భాష విధానం :

పదువు ఆలోచనకు పదును పెడుతుంది. అలాగే రచన వ్యక్తికరణకు పదును పెదుతుంది. వ్యక్తికరణకు భాష అవసరం. ఆ భాష కృతిమంగా ఉండకూడదు. భాషా ప్రయోజనం భావ వ్యక్తికరణమే కాబట్టి అది భావాలను, ఆలోచనలను, అరవంతమైన తీరులో వ్యక్తం చేయాలి.

ప్రశ్నలు :

1. వ్యాసం అంటే ఏమిటి? దాని నియమాలను తెలపండి?

2. వ్యాసభేధాలను వివరించండి?

4 . విద్యార్థులు - క్రమశిక్షణ

విద్యను ఆర్జించే వారు విద్యార్థులు. క్రమతను పారించడం క్రమశిక్షణ. క్రమశిక్షణ లేని జీవితం చుక్కని లేని నావ వంటిది. ప్రతి వ్యక్తికి క్రమశిక్షణ అవసరం. క్రమశిక్షణ లేని వ్యక్తులు జీవితంలో దేనిసి సాధించలేరు.

విద్యార్థులు - క్రమశిక్షణ అనే ఈ శీర్షికలో ఒక విశేషం ఉంది. క్రమశిక్షణ అలవర్చుకోవడానికి బాల్యదశ అత్యుత్తమ దశ." మొక్కెవంగనిది మ్రానై వంగుతుందా!" అనే సామేత వ్యవహారంలో ఉంది. అంటే ఏదైనా చిన్న వయసులోనే నేర్చుకోవడం, అలవాటు చేసుకోవడం నులభమని, ఆ తర్వాత నేరుచుకోవడం కష్టమని అర్థం. విద్యాభ్యాసం బాల్యంలోనే జరుగుతుంది కాబట్టి విద్యలో క్రమశిక్షణ ఒక భాగమని విద్యార్థులు తెలుసుకోవాలి.

విద్యార్థులు తమ దినచర్యను పూర్తిచేసుకోవడానికి సమయాన్ని బట్టి కార్యక్రమాలను రూపొందించుకోవడం క్రమశిక్షణకు ప్రథమ సోపానం. ఇంటిలో తల్లిదండ్రులు, విద్యాలయాల్లో ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థుల్లో క్రమశిక్షణను పెంపొందించుకోవడానికి దోహదం చేయాలి. క్రమశిక్షణతో మెలిగిన వారిజీవితాలను ఆదర్శంగా చూపి, వారు సాధించిన ఘన విజయాలను గూర్చి చెప్పి, విద్యార్థులలో క్రమశిక్షణ పట్ల శ్రద్ధను పెంపొందించాలి.

క్రమశిక్షణ మానవులకు సవ్యమైన ప్రవర్తన అలవడేటట్లు చేస్తుంది. నేటి విద్యార్థి రేపటి పొరుడు, ప్రజాప్రతినిధి కాగలడు, పారిశ్రామికవేత్త కాగలడు. ఏ రంగంలో ప్రవేశించినా, ఏ వృత్తిని చేపట్టినా విద్యార్థి దశలో క్రమశిక్షణతో మెలిగిన వ్యక్తి జీవితంలో సత్ఫులితాలను సాధించగలడు. బస్టాండుల వద్ద, సినిమా టికెట్లు వద్ద ఒకరినాకరు తోసుకొని గందరగోళానికి దారితీసే మనుషులకు, బారులు తీరి కవాతు చేసే సైనికులకు తేడా క్రమశిక్షణయే నని గుర్తుంచుకోవాలి. సమస్య వచినపుడు విషయాలను వ్యక్తం చేయడంలోగానీ, వ్యాయామం, క్రీడలు మొదలైన వాటిలో విద్యార్థులు పాల్గొన్నపుడు జట్టు నాయకుని ఆజ్ఞను పాటించడంలోనూ విద్యార్థులు క్రమశిక్షణ పాటించాలి. సౌక్రట్సు, ఎన్.సి.సి, ఎన్.యస్.యస్ మొదలైన వాటిలో విద్యార్థులు చేరినపుడు, వారు క్రమశిక్షణ పట్ల అవగాహన కలిగి, వారు అస్తిని పెంపొందించుకొంటారు. వేళకు నిద్ర లేవటం, కాలకృత్యాలు తీరుచుకోవడం, భుజించడం, సరైన

సమయానికి పారశాలకు వెళ్ళడం, ఆటలాడడం, విశ్రాంతి తీసుకోవడం మొదలైనవన్నీ ఒక క్రమంలో విద్యార్థులు నిర్వహించవలసిన కార్యక్రమాలు. ఈ కార్యక్రమాలను క్రమశిక్షణతో నిర్వహించినపుడు అది తన అభ్యాదయానికి ఉపయోగపడుతుందని విద్యార్థులు తెలుసుకోవాలి. అందరూ సక్రమమైన పద్ధతులను అనుసరించినపుడు జాతి ప్రగతి పథంలో నడుస్తుంది. క్రమంలో సాందర్భం, శిక్షణలో దీక్ష ఈ రెండూ కలిస్తే జీవితంలో ఆనందాన్ని, ఔన్నత్యాన్ని సాధించుకోవచ్చ. ఈ సాధనకు శుభారంభం బాల్యంలోని విద్యార్థి దశలోనే జరగాలి.

5. దేశభక్తి

"జననీ జన్మభూమిశ్చ స్వర్గాదపి గరీయనీ " అంటే జనని, జన్మభూమి స్వర్గం కంటే ఏన్నమైనవని అర్థం. తాము కన్నతల్లి ఎడ ప్రదర్శించే ప్రేమను, గౌరవాన్ని మాతృభక్తి అంటారు. అలాగే తాము జన్మించిన దేశం ఎడ కనబరిచే ప్రేమ, గౌరవాలను దేశ భక్తి అంటారు. కన్నతల్లి ఎలా పిల్లలను సర్వస్వం ధారవోసి పెంచి పోషిస్తుందో అలాగే మాతృభూమి కూడా తన ప్రజలందరికి ఆహారపాసియాలను, నిలువనిడినిచ్చి కాపాడుతుంది. అందువల్ల మాతృ బుణాన్ని, మాతృదేశ బుణాన్ని తీర్చుకొనటం ప్రతి ఒక్కరి కర్తవ్యం. దేశం కోసం, మాతృభూమి రక్షణ కోసం తమ సర్వస్వాన్ని త్యాగం చేసిన వారెందరో ఉన్నారు. వారంతా దేశభక్తులు. వారి జీవితాలు ధన్యమైనవి.

దేశభక్తులు తమదేశ అభ్యాన్నతికి నిరంతరం పాటుపడుతారు. తమ ప్రవర్తన ద్వారా తమ దేశగౌరవాన్ని ఇనుమడింపజేస్తారు. దేశానికి ప్రతీకారం చేసే వ్యక్తులను కనిపెట్టి ఉంటారు. వారి కుయుక్తులను వమ్ము చేస్తారు. తమ మనోవాక్యాయ కర్మలయందును, నిద్రావస్థలోను తమ దేశానికి కీడెంచరు. సాఫ్టరపిాతులై, కష్టనిష్టూరాతెన్ని ఎదురైనా దృఢచిత్తంతో దేశమాతసేవలోనే సమయాన్ని, జీవితాన్ని వెచ్చిస్తారు. వీరే నిజమైన దేశభక్తులు.

దేశభక్తుల్లో కొందరు కేవలం కుహనా దేశభక్తులుంటారు. వారు పైకి దేశభక్తుల వలె కనిప్పారు. అటువంటి వాళ్లు మేకవన్నె పులులు. తమ అవసరాలు తీరేంత వరకు దేశం ఎడల గౌరవాన్ని ప్రదర్శించి అవసరం తీరినతర్వాత లాభాపేణాపరులై దేశద్రోహం చేస్తారు. మరికొందరు తమ సాఫ్టంకోసం దేశానికి ఎంతటి హానివైనా తలపెట్టి వెనుదీయరు. శత్రువులకు ఇంటిగుట్టును, దేశ రహస్యాలను అమ్మివేస్తారు. దేశంలోను, వెలుపల దేశ గౌరవానికి అప్రతిష్ట కొనితెస్తారు. ఇలాంటివారు కూడా దేశద్రోహాలే. నిజమైన దేశ భక్తులు దేశద్రోహాలను ఒక కంట కనిపెట్టి ఉండాలి.

దేశభక్తిని అనేక విధాలుగా ప్రదర్శించవచ్చు. ఈ ప్రదర్శనలో వర్ధ, వర్ష, పేద, ధనిక వ్యత్యసాలుండవు. సహృదయంతో వీరు చేసే త్యాగాలు దేశానికి వన్నె తెస్తాయి. సామాజిక రుగ్మతల నిరూపించడానికి పారద్రోలటానికి, దారిద్ర్య నివారణకు చేసే కృషి దేశభక్తి ప్రదర్శనలో భాగమే. సాఫ్టంతో ద్వారా తమ ప్రాణాలకు తెగించి పోరాడిన యోధులెందరో ఉన్నారు. వారు తమ

ప్రాణాలను, ఆస్తిపాస్తులను పోగొట్టుకొన్నారు. కుటుంబాలకు దూరంగా, కారాగారాల్లో తమ జీవితకాలమంతా గడిపిన మహాసీయులెందరో ఉన్నారు. వారందరూ దేశభక్తులే.

దేశభక్తులు తమ దేశియులనే గాక ఇతర దేశియులను కూడా గౌరవిస్తారు. తాము ఇతరులను గౌరవించి ఇతరులచే గౌరవింపబడుతారు. దేశ ఆర్థిక, సామాజిక, విద్యా, వైజ్ఞానిక, సాంస్కృతిక రంగాల అభివృద్ధికి దీక్షబూనుతారు. ఇలాంటి పవిత్రమైన దేశభక్తి మానవాళి అలవర్చుకోవలసిన పవిత్ర నుంచిశేషాల్లో ఒకటి. దేశం నాకేం చేసింది ఆని కాక దేశం కోసం నేనేం చేశాను ఆని ప్రశ్నించుకోవాలన్న కెన్నడి సూక్తిని దేశభక్తులు ఆదర్శంగా గ్రహించాలి.

6. సంఘ సేవ

తన కోసం కాక, తాను సంఘం కోసం అన్నభావనతో సంఘానికి సేవచేయడాన్ని సంఘ సేవ అంటారు. ఒకప్పుడు ప్రపంచంలోని జీవులన్నీ గుంపులు గుంపులుగా జీవించేవి. అలాగే ప్రాచీన కాలం నుండి మానవుడు కూడా సంఘ జీవిగా ఉండేవాడు.

సంఘ జీవనానికి చిన్నారి చీమలు ఆదర్శాలు. అవి బారులు కట్టి వరసల్లో ప్రయాణిస్తాయి. అన్ని కలిసి శత్రువులనెడిరిస్తాయి. పశుపక్ష్యాదులు మందల్లో కలిసిమెలిసి జీవిస్తాయి. ప్రతి వ్యక్తి ఏదో ఒక అవసరానికి ఇతరులపై ఆధారపడాలినిందే. ఒక్కవ్యక్తి అన్ని అవసరాలను సమకూర్చుకో వటం కుదరదు. అందువల్ల సుఖసంతోషాలతో జీవించడానికి మానవులంతా పరస్పరం సాయంతో కలిసి జీవించడం అవసరం. సంఘు సభ్యులందరూ తమ తమ పరిధుల్లో ఒకరికొకరు సాయపడటం థర్చుం.

సంఘ సేవ వివిధ రకాలుగా చేయవచ్చు. బీదలకు ఆర్థికసాయం చేయవచ్చు. రోగులకు వైద్య సదుపాయాలు కలిగించవచ్చు. నిరక్షరాస్యాలకు అష్టరాలు సేరిగించవచ్చు. ఇతరులకు వివిధ సంఛేమ కార్యక్రమాలను నిర్వహించవచ్చు.

మనదేశంలో సంఘ సేవా సంఘలు చాలా ఉన్నాయి. వీనిలో రోటరీ క్లబు, లయన్ క్లబులతో బాటు యువజన సంఘాలు ప్రధానమైనవి. పాతశాల విద్యార్థులకోసం బాలభట సంఘాలు, రెడ్ క్రూస్ సంఘలు ఉన్నాయి. వయోజనలై ధార్మిక దృష్టి గల వారికోసం రామకృష్ణ మరం, స్ట్రీల కోసం ఆంధ్రమహిళా సభ వంటి విశిష్ట సంఘలు సంఘసేవా రంగంలో ఉన్నాయి. ఈ సంఘలు తమ పరిధుల్లో సేవా కార్యక్రమాలను చేపడుతున్నాయి. వదాన్యాలైన ధనవంతులు ఈ సంఘలకు భూరి విరాళాలచ్చి ప్రోత్సహిస్తామన్నారు. సంఘు సంఛేమ కార్యక్రమాలను ప్రభుత్వం కూడా నిర్వహిస్తోంది. విశ్వవిద్యాలయ స్థాయిలో జాతీయసేవా పథకం సంఘ సేవా కార్యక్రమాలను చేపట్టింది. వికలాంగులకు చేయూతనివ్యాడం, సాయంత్రాలు చదువురానివారికి చదువు చెప్పటం, జాతరలు మొదలైన వానిలో శాంతిభద్రతలకు సహకరించడం, చెట్లు నాటడం, పరిసరాలను శుభ్రపరచడం మొదలైనవి విద్యార్థులు చేపట్టదగిన సంఘసేవా కార్యక్రమాలు.

ఈనాడు మనదేశం విద్యా, వైద్య రంగాల్లో వెనుకబడి ఉంది. ఈ రంగాల్లో సంఘనేవ చేయడానికి విస్తృత అవకాశాలున్నాయి. వివిధ కార్యక్రమాల నిర్వహణ ద్వారా ప్రజల్లో సామాజిక సమాను కలిగించాలన్న ఉంది. ప్రతిభక్కురూ తమకు సంఘం ఏం చేసిందని కాక, తాము సంఘానికి ఏం చేశామన్న విషయాన్ని గుర్తిస్తే సంఘానికి విశేష సేవ చేయవచ్చు.

7. ఆరోగ్యం - పరిశుభ్రత

మనిషి రోగర్సపుడు కాకుండా దృఢంగా ఉండటాన్ని ఆరోగ్యంగా ఉండటం అంటారు. ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యమని సామెత. గృహాన్ని, పరిసరాల్ని శుభ్రంగా ఉంచుకోవడమే పరిశుభ్రత. పరిశుభ్రత, ఆరోగ్యం ఒకదానిపై మరొకటి ఆధారపడి ఉంటాయి.

ఆరోగ్యం శారీరకమని, మానసికమని రెండు విధాలు. శారీరక ఆరోగ్యం ఉన్నప్పటికీ మానసిక ఆరోగ్యం లేకపోతే మనిషి చీకాకు లోనవుతాడు. ఆరోగ్యవంతుడు చింతలకు చీకాకులకు దూరంగా ఉంటాడు. అతడికి ఔషధంతోగాని, వైద్యనితో గాని అవసరముండదు. ఆరోగ్యవంతునైన మానవులు ఆరోగ్యవంతమైన సమాజానికి పునాదులు వేస్తారు. ప్రతివ్యక్తి తన ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకొని సామాజిక ఆరోగ్యాన్ని కాపాడాలి.

ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవడానికి వివిధ మార్గాలున్నాయి. ప్రతిరోజు స్నానం చేయడం ఆహార నియమాలు పాటించడం, క్రమశిక్షణతో ఉండటం, వ్యాయామం చేయటం, వేళకు నిద్రించడం, పరిసరాల్ని పరిశుభ్రంగా ఉంచుకోవడం ఆరోగ్య హేతువులు. వీనిని అతిక్రమిస్తే అనారోగ్యం కలుగుతుంది.

ఆరోగ్యంపై పరిశుభ్రత ప్రభావం ఉంది. గృహం, పరిసరాలు పరిశుభ్రంగా ఉంచాలి. ఇండ్లలోని చెత్తా చెదారం, మలిన పదార్థాలు, మొదలైనవి ఇంటిముందు పడవేయరాదు. వానిని నిర్ణిత స్థలాల్లోనే వేయాలి. పనికిరాని పదార్థాలను చెత్తుకుండిలలో వేసి ప్రతినిత్యం వానిని శుభ్రంచేయించాలి. మురికి కాలువలు కూడా అపరిశుభ్రతకు నిలయాలే. తినుబండారాలపై మూతలుంచడం, బజారులోని పదార్థాలను తినకపోవడం ఆరోగ్యకరం. వీనిపై శస్తరాలు, దోషలు, క్రిమికీటకాలు చేరి అనారోగ్యాన్ని కలిగిస్తాయి.

ప్రతి వ్యక్తి పరిశుభ్రతను పాటిస్తే మంచి ఆరోగ్యవంతుడౌతాడు. అందువల్ల జీవితంలో ఆరోగ్యం, పరిశుభ్రతలకు మొదటి ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.

8. రాజీవ్ గాంధీ

భారతమాత ముద్దుబిడ్డమై, చిన్న వయస్సులో ప్రథానమంత్రమైన వారిలో రాజీవ్ గాంధీ ప్రథముడు. ఈయన 1944 సంవత్సరం, ఆగస్టు నెల 20 వ తేదీన లక్ష్మీలో జన్మించాడు. ఈయన తల్లి దేశకీర్తిని ఇనుమడింపజేసిన మహిళామణి ఇందిరాగాంధీ. తండ్రి ఫిరోజ్ గాంధీ.

రాజీవ్ గాంధీ విద్యాభ్యాసం ఇంగ్లాండులోని కేంబ్రిడ్జ్ విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగింది. అచటి ట్రైనిటి కళాశాలలో ఈయన ఆటోమోబైల్ ఇంజనీరింగ్ చదివాడు. డిగ్రీ సంపాదించకుండానే తనకు అభిమానపొత్రమైన విమాన చోదకవృత్తిని (pilot) స్వీకరించాడు. ఇదేకాలంలో రాజీవ్ వివాహం 1968 సంవత్సరంలో సోనియాతో జరిగింది. రాజీవ్ సోనియాలది ఆదర్శ దాంపత్యం. వారికి రాహుల్, ప్రియాంకలు ఇరువురు సంతానం.

రాజీవ్ పూర్ణిమలంతా దేశస్వాతంత్య సమరంలో పాల్గొన్న యోధులు, త్వాగమూర్తులు. తల్లి ఇందిరాగాంధీ భారతదేశానికి ప్రథానమంత్రి. తండ్రి ఫిరోజ్ గాంధీ నిరాడంబరుడు, జాతీయవాది. విరందరి గుణగణాలు రాజీవ్ కు పుట్టుకతో అలవడ్డాయి. శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ఆకస్మిక మరణంతో ఆనాటి రాజకీయ నాయకులు, భారత జాతీయ కాంగ్రెస్ పక్షం తమ సంస్థ అధ్యక్షునిగా, తమ పార్లమెంటరీ పార్టీ నాయకునిగా రాజీవ్ ను ఎంపిక చేశారు. వారందరి ఏకగ్రీవ అభ్యర్థనపై రాజకీయరంగంలో ప్రవేశించిన వెంటనే దేశ ప్రథానమంత్రి పదవిని చేపట్టిన ఘనత ఒక్క రాజీవ్ గాంధీకి దక్కింది.

రాజీవ్ ప్రథానమంత్రి పదవిని స్వీకరించిన తర్వాత లోక్ సభకు సార్వత్రిక ఎన్నికలు జరిగాయి. ఎన్నికల సమరాంగణంలో దూకి, దేశం మారుమూలలో కూడా పర్యాటించి అశేష జనాభిమానాన్ని చూరగొని తన కాంగ్రెస్ పాటానికి అఖండ విజయం సమకూర్చడు. తిరిగి ప్రథానమంత్రిగా ఎంపికై కార్యానికి భారాన్ని భుజాన వేసుకున్నాడు. కల్పాకపటం తెలియని రాజకీయనాయకుడుగా రాబోయే 21 వ శతాబ్దానికి భారతదేశాన్ని ఆభ్యుదయ పథంలో నడుపగల సమర్థుడుగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు. అతికీష్ణ సమయాల్లో కూడా గుండె నిబ్బరం వీడక, కార్య దీక్షతో దేశాభివృద్ధి కోసం

కృషి చేసాడు. జాతీయ విద్యా విధానం, జాతీయ అష్టరాస్యతా ఉద్యమం, ఇందిరా ఆవాన్ యోజన మొదలైనవి ఆయన ఊహించిన అభివృద్ధి పథానికి ప్రతిరూపాలు.

రాజీవ్ జాతీయ స్థాయిలో శరవేగంగా అభివృద్ధి కార్బోక్రమాలు చేపడుతూనే అంతర్జాతీయ రాజకీయ నాయకుల దృష్టిని ఆకర్షించాడు. ప్రపంచ దేశాల మధ్య స్నేహ సౌభాగ్యత్వాలను పెంపాందించడానికి విశేష కృషి చేసాడు. అలీన దేశాల, కామన్ ఎల్ దేశాల నాయకులతో సమావేశాల నిర్వహణలో ఆయన కనబరిచిన కార్బోచతురత చెప్పుకోదగినది. భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశాల సరసన నిలపాలన్న ఆయన ఆకాంక్ష అందరి ప్రశం సకు పాత్రమైంది.

సామాన్య ప్రజల అభిమానానికి పాత్రమై, బలహిన వర్గాల ఆశాజోయితిమై, దేశ సమగ్రత, అఖండతల ఎడ రాజీపడక అందరినీ ఏకతాటీమై నడిపించిన రాజీవ్ గాంధీ అభ్యుదయ వాది. ఇట్టి నిష్టుళంక దేశభక్తుడు 1991 సంవత్సరంలో శ్రీ పెరంబుహారు సభలో పార్టీనే సమయాన జరిగిన బాంబు విసోఘటనంలో ప్రాణాలు కోలోవుయాడు. ఉన్నత ఆశయాల సాధనకు నడుం కట్టి ఉద్యమించిన యువరత్నం రాజీవ్. మన ప్రభుత్వం ఆయనను 'భారత రత్న' బిరుదుతో సత్కరించింది. అతి చిన్న వయసులో అత్యంత ఉన్నత స్థానాన్ని అధిష్టించి, అభివృద్ధి పథగామిమై ఆకస్మిక మరణం చెందిన రాజీవ్ గాంధీ అమరజీవి. యువకులందరికి ఆదర్శప్రాయుడు.

9. శాస్త్రియవిజ్ఞానాభివృద్ధి — పరిణామాలు

శాస్త్రసాంకేతికాభివృద్ధి ఆధునిక మానవుని జీవితాన్ని ఎంతగా సుఖవంతం చేస్తోందో అంతగా భయాందోశనల్లోకి నెడుతోంది. భయం, ఆందోశన మనిషిలో సహజమైన శరీర ధర్మం. అది ఒక రక్షణాత్మక ప్రక్రియ. మనకు ఏదైనా ఒక ప్రమాదం ఎదురైనపుడు శరీరంలోని ఎండోక్సైన్ వ్యవస్థ ద్వాకోకార్బికాయిడ్స్ అనే హోరోగ్నిస్లు విడుదల చేస్తుంది. ఈ హోరోగ్నిస్లు, ఇతర నాడి సంకేతాలు కలిసి మన శరీరంలోని రక్షణ వ్యవస్థను తక్షణం మేలొక్కలిపి, అప్పటికప్పుడు మనిషి జీవనానికి అవసరం లేని ఇతర వ్యవస్థలను మూసివేస్తుంది. ఘలితంగా మనిషి అసంకలిపితంగా ప్రమాదం నుండి రక్షించుకుంటాడు. ఉదాహరణకు, వేగంగా వెళుతున్న మనిషికి అకస్మాత్తగా పాము కనబడితే వెంటనే అతను పాముమీద నుండి దూరంగా దూకేయడమో, లేకుంటే అంతే వేగంగా వెనక్కు తిరిగి పరిగెత్తడమో చేస్తాడు. ఆ తక్షణంలో మనిషిలో ఏర్పడిన భయం ఆతన్ని తీవ్రమైన ఒత్తిడికి గురిచేస్తుంది. ఒత్తిడి శరీరంలో అప్పటికప్పుడు తీవ్రమైన రసాయన చర్యలకు కారణమౌతుంది. ఒత్తిడి తగ్గిపోగానే శరీరం తిరిగి మామూలు స్థితికి వచ్చేస్తుంది. అయితే మనిషికి ఒత్తిడి తగ్గకుండా అలాగే ఉండిపోతే.. అంటే మనిషి నిత్యం ఒత్తిడిలోనే జీవిస్తుంటే...?

జంతువుల మీద, మనుషుల మీద పరిశోధనలు చేసిన శాస్త్రవేత్తలు తేలిచచెప్పిందేమిటంటే నిత్యం ఒత్తిడిలో నివసించే వారిలో రోగనిరోధక వ్యవస్థ దెబ్బతింటుంది, గుండెజబ్బలు అధికమవుతాయి, కడుపు గడచిడ, అల్పర్దు వంటి ఉదర కోశ వ్యాధులొస్తాయి, సంతానోత్పత్తి సామర్థ్యం తగ్గుతుంది, మతిమరుపు పెరుగుతుంది, మెదడులో కొన్ని భాగాలు దెబ్బతింటాయి. ఇంకా అలసట, మధుమేహం, డిప్రెషన్, త్వరగ వృద్ధాప్యం రావడం, చిపరికి అకాల మరණాలు కూడా సంభవిస్తాయి.

ఒత్తిడి వల్ల ఇంత ప్రమాదం ఉన్నప్పటికీ ఒక సంతోషకరమైన విషయం ఏమిటంటే మన శరీరానికి ఒత్తిళ్ళకు సద్గుకుపోయే లక్షణం కూడా ఉంది. దీన్నే 'అల్లోస్టాసిన్' అంటారు. గ్రీకులో అల్లో అంటే రకరకాల అని, స్టాసిన్ అంటే స్థితితం అని. అంటే నిరంతరం కొత్తకొత్త ఒత్తిళ్ళ వస్తున్న స్థితికి మన

శరీరం సద్గుకపోతుందన్నమాట. అయితే సద్గుకపోవడానికి ఒక పరిమితి కూడా ఉంటుంది. కొన్నిసార్లు పూర్తిగా సద్గుకోలేదు కూడా. ఇంకోమాటలో చెప్పాలంటే నిరంతర ఒత్తిళ్లకు శరీరం సద్గుకపోతుండటం కూడా శరీరం మీద ఒత్తిడి తెస్తుంది. దీనేన్న ' అల్లోష్టాటిక్ లోడ్ ' అంటున్నారు. ఆర్థికాభివృద్ధి తెస్తున్న కొత్కొత్త మార్పులు, సాంకేతికాభివృద్ధి జీవితంలో సృష్టిస్తున్న వేగం, సామాజిక, రాజకీయ రంగాల్లో ఎదురవుతున్న సమయాలు... వీటి వల్ల వస్తున్న కొత్త కొత్త ఒత్తిళ్ల మనిషిని ''అల్లోష్టాటిక్ లోడ్ ' అనే ప్రమాదకరమైన పరిస్థితిలో ఉంచుతోంది.

అందువల్లనే వందేళ్లకు ముందునాటితో పోలిచే మనిషి ఈ రోజు సాభాగ్యవంతంగా ఉన్నాడా లేదా అంటే ఉక్కున చెప్పాచున్నగాని వందేళ్ల నాటితో పోలిస్తే నేడు మనిషి సుఖంగా ఉన్నాడా లేదా అంటే ఉక్కున సమాధానం చెప్పడం కష్టమైపోతోంది. కారణమేమిటంటే ఆధునిక మానవుడు ఈరోజు ఎన్నడూ లేనన్ని భయాలు, అందోళనల మధ్య జీవిస్తున్నాడు. ఈ భయాందోళనలకు సరైన కారణాలు ఉండవచ్చు, ఉండకపోవచ్చు. వందేళ్ల క్రితంతో పోలిస్తే మనిషి జీవితం ఈ రోజు అన్నివిధాలుగా మెరుగ్గా ఉంది. జీవన ప్రమాణం రెట్టింపయింది. నాడు 30 - 40 ఏళ్ల మధ్యనున్న సగటు ఆయు: ప్రమాణం నేడు 70 - 80 ఏళ్లకు పెరిగింది. శిశుమరణాలు, ప్రసూతి మరణాలు తగ్గాయి. ఆహారోత్పత్తి పెరిగింది. తలసరి వినిమయం పెరిగింది. ఆధునిక వాహనాల వల్ల మనిషి ప్రయాణ వేగం ఊహాంచనంతగా పెరిగింది. వ్యవసాయ, అఱు, అంతరిక్ష, ఎలక్ట్రోనిక్స్, కమ్యూనికేషన్స్, జన్మ శాస్త్రాల్లో అభివృద్ధి మానవ జీవితంలో సమూలమైన మార్పులు తెచ్చింది. జనాభా 165 కోట్ల నుండి వందేళ్లలో 700 కోట్లకు పెరిగినప్పటికీ అందరికీ అన్ని అందించగలిగే స్థాయికి మానవుని ఉత్సాధకత పెరిగింది.

కాని ఈ అభివృద్ధి మనిషికి అనేక భయాలు ఆందోళనలు కూడా తీసుకువచ్చింది. వీటిలో కొన్ని సాంకేతికాభివృద్ధి తెచ్చిన భయాలు. ఉదాహరణకు, కృతిమ ఎరువులు, పురుగు మందులు, అఱుధార్మకత, జన్మమార్పిడి పంటలు, జల, వాయు, వాహన కాలుఛ్యాలు, పారిశ్రామిక వ్యర్థాలు, గ్రీన్ హోస్ట్ ఎఫెక్ట్ వల్ల వాతావరణంలో వస్తున్న మార్పులు, ఇప్పుడిప్పుడే మొబైల్ ఫోన్లు, కంప్యూటర్ల వల్ల ఆరోగ్యానికి వస్తున్న ప్రమాదాలు వంటివి.

కొన్ని ఆధునిక సాంకేతికాభివృద్ధి సృష్టించిన వేగం వల్ల వచ్చిన ప్రమాదాలు. వందేళ్ల క్రితంతో పోలిస్తే ఈ రోజు వేగం విపరీతంగా పెరిగింది. ప్రయాణంలో వేగం పెరిగింది. పనిలో వేగం పెరిగింది. సగటు పని గంటలు పెరిగాయి. పని వేగం అంతకన్నా పెరిగింది. దేశం ఎంత వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతుంటే మనిషి అంతవేగంగా పనిచేయాల్సి వస్తోంది. ఓవర్ వర్క్ విపరీతమైన ఒత్తిడి తెస్తోంది. జపాన్ ఓవర్ వర్క్ కు ప్రసిద్ధి. కాని అక్కడ ఓవర్ వర్క్ తో చనిపోతున్నవారి సంఖ్య ఏచేటా పెరిగిపోతోంది. మరికొన్ని, ఆధునిక సమాజంలో వస్తున్న ఆర్థిక, సామాజిక, రాజకీయ మార్పుల వల్ల వచ్చే ప్రమాదాలు. ఆర్థిక రంగంలో పోటీతత్వం పేద - ధనికుడు, పెట్టుబడిదారు - కార్బూకుడు అని లేకుండా ప్రజలందరినీ భయాల్లోకి నెడుతోంది. ఆర్థిక అసమానతల వల్ల దేశాల మధ్య, దేశాల్లో వివిధ వర్గాల మధ్య ఘర్రణలు, అశాంతి భయాందోళనలను ఎగదోస్తోంది. గతంలోకన్నా అభివృద్ధి చెందిన మీడియా - పత్రికలు, టీవి, రేడియో వద్దీరా, సైబర్ నెట్, సెల్ ఫోన్లు ఇవన్నీ సమాచారంతో బాటు భయాందోళనలు వ్యాపింపజేసే వాహకాలుగా కూడా పనిచేస్తున్నాయి. ఉదాహరణకు, 2001 సెప్టెంబరు 11 న వరల్డ్ ట్రైడ్ సెంటర్ పై దాడి తర్వాత అమెరికా ప్రజల్లో ప్రతివిషయానికి భయపడ్డం పెరిగింది. ప్రజలు విమానాలు వదిలి కార్లలో ప్రయాణాలు సాగించడం పెంచారు.లాన్ విగాన్ లో సర్వో చేస్తే దాడులకు ముందుతో పోలిస్తే దాడుల తర్వాత విమాన ప్రయాణికుల సంఖ్య 6.5 శాతం తగ్గి మోటారు వాహనాల్లో ప్రయాణించే వారి సంఖ్య 7.3 శాతం పెరిగిందట. అలాగే ఉగ్రవాదులు ఆంధ్రాక్షు దాడికి పాలవడ్డారన్న వార్తలు వెలువడ్డాక యాంటీబోటీక్ మందుల అమ్మకాలు 20 శాతం పెరిగాయి. 2002 జూలై 4 న ఉగ్రవాదులు మరోసారి దాడిచేస్తారన్న వార్తలొచ్చక ప్రజలు వేలం వెర్టిగా తుపాకులు కొన్నారు.

ఇప్పస్తి నిజమైన భయాలా కాదా అంటే... భయం ఎప్పుడూ తక్షణ వాస్తవికత కాదు. రేపటి ప్రమాదం గురించి ఈరోజు పడే ఆందోళనే భయం. ప్రమాదం నిజంగా రావచ్చు, రాకపోవచ్చు. ప్రమాదం వల్ల ప్రజల ఆరోగ్యానికి కలిగే హానితో పోలిస్తే ఆ ప్రమాదం గురించిన భయంతో ఆరోగ్యానికి వచ్చే హాని తక్కువేం కాదంటున్నారు శాస్త్ర నిపుణులు. ఆ భయాలకు హేతువు ఉండవచ్చు, ఉండకపోవచ్చు. అందువల్ల ఇప్పుడు వైద్య శాస్త్రంలో సైంస్ మేనేజ్ మెంట్ కు ప్రాథాన్యత పెరుగుతోంది. అంతేకాదు ప్రభుత్వాలు తమ ఆరోగ్య విధానాల్లో 'రిస్క్ మేనేజ్ మెంట్' ను ఒక విధానంగా చేపట్టాలని 2003లో మాధ్యా అడ్డెర్ అనే అమెరికన్ వాదించాడు. అయిన అభిప్రాయం ప్రకారం కాలుఛ్యాలు శరీరానికి

ఎంత హోని చేస్తాయో, కాలుష్టాల వల్ల భయాలు కూడా (అవి నిజం కావచు, కాకపోవచు) అంతే హోని చేస్తాయి. కనుక ఈ హోని యొక్క ప్రమాణాన్ని కూడా కొలవడానికి ఏదో ఒక పద్ధతి పాటించాలని అంటాడు.

పెరుగుతున్న అవసర, అనవసర భయాందోళనల వల్ల ఆరోగ్యానికి కలుగుతున్న హోని నుండి విముక్తి మార్గమేమన్నా ఉందా! వ్యాధుల చికిత్సకు టాక్సికాలజీ, ఎపిడిమియాలజీ, ఇమ్యూనాలజీ, న్యూరాలజీ లాంటి అనేక వైద్యశాస్త్రవిభాగాలున్నాయి. మానసిక శాస్త్ర చికిత్సలు సాంకేతిక శాస్త్రం తెచ్చిన ఈ భయాందోళనలకు చికిత్స సాంకేతిక శాస్త్రంలో లేదు, సామాజిక శాస్త్రంలో ఉంది. వందేళ్లనాడున్న శాస్త్రసాంకేతిక పరిజ్ఞానంతో మనిషి కొద్ది గంటలు పని చేసి తనకు కావలసిన వస్తువులు ఉత్పత్తి చేసుకునేవాడు. మిగిలిన సమయం విశ్రాంతి తీసుకునేవాడు.ఇన్ని భయాలు, ఆందోళనలు అతనిలో లేవు. కాని నేడు సాంకేతికాభివృద్ధి ఇంతగా పెరిగిన ఈనాడు మనిషికి టెక్నాలజీ విశ్రాంతిని పెంపాందించాల్సింది పోయి పనిని పెంచుతోందెందుకు? పని గంటలు తగ్గించాల్సింది పోయి, పెంచుతోందెందుకు? భద్రత పెంచాల్సింది పోయి అభద్రత, ఆందోళన, భయం పెంచుతోందెందుకు? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానం సాంకేతికవిజ్ఞానం చెప్పదు. సామాజిక శాస్త్రమే చెబుతుంది.

10. పర్యావరణ పరిరక్షణ

మన చుట్టూరా ఉన్న గాలి, సీరు మొదలైనవాటిని వాతావరణం అంటారు. ఇవి కలుపితం కావడమే వాతావరణ కాలుష్యం. వీటిని రక్షించి మానవాళికి మేలుచేయటమే పర్యావరణ పరిరక్షణ.

పూర్వకాలంలో పరిసరాలు చాలా శుభ్రంగా, ఏ విధమైన కాలుష్యం లేకుండా ఉండేవి. రానురాను జనసంఖ్య పెరగడం, పరిశ్రమలు, రవాణా సౌకర్యాలు విస్తరింపబడడం వల్ల ఇవి విడుదల చేసే పదార్థాలు, మలినాలు చుట్టూరా ఉన్న వాతావరణాన్ని కలుపితం చేస్తున్నాయి. ఇలా వివిధ రకాలుగా పర్యావరణం కలుపితమవుతోంది. వాయు కాలుష్యం, జల కాలుష్యం, అహార పదార్థాల కాలుష్యం, ధ్వని కాలుష్యం మొదలైనవి దీనికి ఉదాహరణలు.

పరిశ్రమల్లోని యంత్రాలు విడుదల చేసే పొగ, మన చుట్టూ ఉన్న గాలిని కలుపితం చేస్తోంది. దీనివల్ల గాలిలోని ఆక్సిజన్ తగ్గిపోతోంది. ఈ గాలులను పీలిచున స్థానికులు శ్యాస్కోశ సంబంధ వ్యాఘలకు దురి అవుతున్నారు. అంతేగాక పరిశ్రమల్లో ఉపయోగించి విడుదల చేసిన మురికి సీరు, రసాయనాలు భూగర్భంలో ఇంకిపోతున్నాయి. ఇవి భూగర్భజలాలను కూడా కలుపితం చేస్తున్నాయి. త్రాగుసీరు మలినమైతే జీవవాధారమే కరువొతుంది. ఆహారపదార్థాల్లో చేరే కల్తికూడా మానవుల ఆరోగ్యాలకు భంగం కల్గిస్తోంది. రవాణా సాధనాలు విడుదల చేసే నల్లని పొగలు గాలిని, వాటి హోరన్లు ధ్వనిని కలుపితం చేస్తున్నాయి. మానవులు నీరీత ప్రమాణంలోని ధ్వనిని మాత్రమే వినగల్లుతారు. అంతకు మించిన ధ్వనిని వింటే ఆరోగ్యాలు చెడిపోతుంటాయి. రణగొణధ్వనుల వల్ల చదువులకు కూడా అంతరాయం కలుగుతుంది.

పెరుగుతున్న జనాభా ఒక వైపు, తరుగుతున్న ప్రకృతి సంపద మరొక వైపు పర్యావరణ సమతోల్యాన్ని దెబ్బతీస్తున్నాయి. ఈ సమయ ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాలను కలవరపరుస్తోంది. ఈ సమయాను ఎంత త్వరగా పరిష్కారించగలిగితే మానవాళిని అంత త్వరగా ఆదుకోవచ్చనని అన్ని దేశాలు భావిస్తున్నాయి. ప్రకృతిని పరిరక్షించుకోవటానికి ఆడవులను పెంచడం అవసరం. ప్రతి ఇంటిలోను చెట్లు నాటాలి. చినురుమళ్ల శ్రీనివాస్ కవి వ్రాసిన వృక్షశతకం లోని ఈ పద్యాలు పర్యావరణ పరిరక్షణకు చెట్ల పెంపకం అవశ్యకతను తెలుపుతున్నాయి.

గాలిలోన వన్న కలుషమ్మ వడపోసి
మంచి గాలిసికు పంచిపెట్టు
చెట్లు మీద సీవు ఒట్టుపెట్టక నేడు
మొక్క నాటవోయి ఒక్కటైన

ఉక్కపోసినపుడు ఊగిగాలిని తెచుచు
ఎండకాసినపుడు సీడనిచుచు
ఆకలేసినపుడు అమృతఫలములిచుచు
మొక్కనాటవోయి ఒక్కటైన

చెట్లు గాలిలోని కారఖ్ డైఅక్సెడ్ ను గ్రహించి మానవాళికి అత్యవసరమైన ఆక్సిజన్ ను
విడుదల చేస్తాయి.

మలినాలను ప్రత్యేక ప్రదేశాల్లో వదిలివేయడం, వాటిని క్రమబద్ధంగా నిర్మాలించడం అవసరం. ఇంటేగాక
మురికివాడలను మెరుగుపరచాలి. సీరు, ఆహార పదార్థాల కల్గి జరగకుండా తగిన చర్యలు చేపట్టాలి.

ఖక్కరాజ్య సమితి, ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థలు కాలుష్య నివారణకు ఎన్నో మార్గాలు సూచిస్తున్నాయి.
మన ప్రభుత్వాలు కూడా ఈ విషయంలో తగిన చర్యలు చేపట్టాయి. పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం
ప్రతిఒక్కరు కృషిచేయాలని సూచిస్తున్నాయి. మానవాళి కూడా ఈ విషయంలో జాగ్రత్త తీసుకొంటే
తమకు రాబోయే పెనుముప్పు నుండి తమ్మ తాము రణించుకోవచుచు. ప్రకృతి సౌందర్యాన్ని,
సమతోల్యాన్ని కాపాడుకోవచుచు, శాంతిసౌభాగ్యాలతో జీవించవచుచు.

1. అనువాదం (Translation)

పరిచయం :

ఈక భాషలోని విషయాన్ని మరొక భాషలోనికి మార్చటాన్ని భాషాంతరీకరణం లేదా అనువాదం అంటారు. అనువాదం కోసం ఇవ్వబడిన విషయాన్ని అంశం అనీ, ఏ భాషలో నుండి విషయాన్ని ఎన్నుకుంటామో దాన్ని మూలభాష అనీ (Source language), ఏ భాష లోనికి దాన్ని అనువదిస్తామో దాన్ని లక్ష్య భాష అనీ (Target language) అంటారు.

ఈక భాషకు మరొక భాషకు మధ్య వాయికరణంలోను, పదకోశంలోను భేదాలుంటాయి. మూలభాషలో పదాలన్నిటికి లక్ష్య భాషలో సమానార్థాలుండవు. ఉదాహరణకు వేమన పద్యంలో "కల్పతరువు క్రింద గచ్ఛచెట్టున్నట్లు " అనే వాక్యంలో కల్పతరువుకు, గచ్ఛచెట్టుకు సమానార్థకాలు అంగ్లంలో లేవు. అలాగే జీవనసరళిని, భూగోళ పరిస్థితులను, ఆహార విధానాలను, ఆచార వ్యవహారాలను బట్టి ఈక భాషకు మరొక భాషకు సంబంధించిన పదాల్లో తేడాలుంటాయి.

ఉదాహరణకు తెలుగులో చెల్లెలు, అక్క అనే పదాలకు ఇంగ్లీషులో sister అనే పదమే ఉంటుంది. ఇలాంటివే బంధుత్వాన్ని తెలిపే పదాలు Brother, Uncle, Aunt, Brother in law, Sister in law, Grand mother, Grand father మొదలైనవి. మామిడిపండు తెలుగులోనే ఉంది. దాన్ని అంగ్లీయులు మాంగో అని అంటారు. వాళ్లకు మామిడిపండుకు సమానార్థక పదం లేదు.

Mist, dew, fog, frost, snow, ice, slush, sleet, smog అనే 9 రకాల మంచ భేదాలు ఇంగ్లీషులో ఉన్నాయి. వీటి అన్ని టికి సమానార్థకాలు తెలుగులో లేవు. అసలు భారతీయులెవరూ ఇన్ని రకాల మంచ భేదాలను చూడలేరు. అందుకే భారతదేశంలో ఏ భాషలోను మంచకు ఇన్ని పేర్లు ఏర్పడలేదు. అంటే శితోష్ణ పరిస్థితులను బట్టి కూడా ఒక భాషలో పదాలు ఏర్పడుతాయి. అవి అన్ని భాషల్లోను ఉంటాయనటానికి విలు లేదు. అలాగే రఘ్య భాషలో dowry అనే పదం లేదు. ఎందుకంటే అక్కడ అలాంటి ఆచారం లేదు. కాబట్టి అనువాదం చేసేటప్పుడు ఈ విషయాలన్నిటినీ దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

అనువాదం - ప్రయోజనం :

ఒక భాషలోని విషయాలను ఇంకొక భాషావేత్తలు తెలుసుకోవటానికి అనువాదం ఉపయోగపడుతుంది. ఆధునిక యుగంలో ప్రసారసాధనాల వల్ల ప్రపంచంలోని విషయాలన్నీ అందరికీ అందుబాటులోకి వస్తున్నాయి. ప్రపంచంలోని ప్రజలందరూ విభిన్న భాషలకు చెందినవారు. ఆయనా ఒకరి విషయాలు ఇంకొకరికి తెలుస్తున్నాయంటే అందుకు అనువాదమే దోహదం చేస్తున్నది. అలాగే ఒక భాషలోని శాస్త్ర సాంకేతిక విజ్ఞానం కాని, సాహిత్యం కాని ఇంకొక భాషా ప్రజాసీకానికి తెలియాలంటే అనువాదమే మూలకారణమవుతుంది.

అనువాదానికి అనుసరించవలసిన సూచనలు :

1. ప్రతి భాషకు ఒక ప్రత్యేక వ్యవస్థ ఉంటుంది. దాన్ని బట్టి ఆ భాషలో నుడికారం ఏర్పడుతుంది. నుడికారాన్ని అనువాదం చేసేటప్పుడు ఆ నుడికారం యొక్క భావాన్ని గ్రహించి అనువాదం చేయాలి.
ఉదా : తెలుగులో "పేరు మోసిన" అనే పదం ఉంది. దీనికి "ప్రసిద్ధమైన" అని అర్థం. దీన్ని "name carried" అని అనువాదం చేస్తే ఎవరికి అర్థం కాదు. దీనికి "Famous" అని అనువాదం చేయడం సరైనది.

అలాగే ఇంగ్లీషులో "It is raining cats and dogs" అనే దాన్ని అది పిల్లలిన్న కుక్కలిన్న వర్షస్తుంది అంటే అర్థం లేదు. కుంభవృష్టి కురుస్తున్నది అంటే అర్థవంతంగా ఉంటుంది.

2. అనువాదకుడు మూలకర్తను అనుసరించాలి. కాని అతిక్రమించకూడదు. అప్పుడే మూలభాషలోని రచన ఏ ఉద్దేశంతో రచింపబడిందో లక్ష్యభాషలోను ఆ ఉద్దేశం నెరవేరుతుంది.

ఉదా : ఇంగ్లీషులో "I want to bring awareness among people" అని ఉంటే దాన్ని "నేను ప్రజల్లో చైతన్యం తీసుకొని రావాలనుకుంటున్నాను" అని అనువాదం చేయాలి. "ఆకాశంలో నెలవంక"

ఆంటే "Sickle moon in the sky" అని అనువాదం చేయాలి. ఇక్కడ ఇంగ్లీషు పదం నెలవంకకు సరిగ్గా లేదు. కానీ "Sickle moon" అనే నుడికారం ఉంది.

3. అనువాదకుడు మూలపదాల ఆర్థాన్ని, మూలరచన తాత్పర్యాన్ని, మూల రచయిత భావాన్ని సమర్పంగా గ్రహించి ఆ మూల భాషా విషయాన్ని సప్పంగా వ్యక్తం చేయాలి.

4. మూల రచయిత శైలినీ, రచనా విధానాన్ని, వాక్య నిర్మాణాన్ని వాక్యాల పొందికను అనువాదకుడు శ్రద్ధగా గమనించాలి. ఇంగ్లీషులో కర్త మొదట, క్రియ రెండవ స్థానంలోను ఉంటాయి. అదే తెలుగులో కర్త మొదట, క్రియ చివరికి వస్తుంది. అంటే మూల భాష, లక్ష్య భాషల వాక్య నిర్మాణాల్లో భేదం ఉందన్నామాట. అనువాదకుడు దీనిని దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి.

5. మూలానికి మెరుగులు పెట్టువచ్చ కానీ మూలాన్ని మార్చుకూడదు.

6. అనువాదం సప్పంగా ఉండాలి. మూలభాష మాతృభాషగా కలిగిన వారికి మూలంలో విషయం ఎంత సప్పంగా అర్థముతుందో లక్ష్యభాష మాతృభాషగా కలవారికి అనువాదంలోని సారాంశం అంత సప్పంగా అర్థం అయితే అదే ఉత్తమ అనువాదం అవుతుంది.

అనువాద దోషాలు :

1. మూల భావం అర్థం కాక లేదా మూలపదం అర్థం అయినా అందులోని పదాలకు సమానార్థకమైన పదం లక్ష్యభాషలో దొరక్కగాని, నుడికారం అర్థంకాక, లేదా దానికి తగిన సమానార్థకమైన పదాలు దొరక్కగాని దోషాలు చేయడం జరుగుతుంది.

ఉదా : You fall in love with scooty "నీవు ద్విచక్కవాహనం ప్రేమలో పడ్డావు" అని అనువాదం చేయడం తప్ప. "నీకు ద్విచక్కవాహనం అంటే చాల ఇష్టం" అంటే కుదురుతుంది. "అతనికి నూకలు చెల్లినవి" ఇక్కడ నూకలు చెల్లటం అనే పదానికి ఇంగ్లీషులో సమానార్థక పదం లేదు. దీన్ని ఇంగ్లీషులో "He died" అంటే సరిపోతుంది.

2. లింగ భేదం, వచన భేదం, ఉచ్చారణ మొదలైన అంశాల్లో దోషాలు జరగవచ్చ.

ఉదా : నా భార్య — దీన్ని My wife అనవచ్చ కాని My misses అనకూడదు.

You are my friend అంటే సీవు నా మిత్రుడవు అనవచ్చ. కాని మీరు నా మిత్రుడు అనకూడదు.

A couple - దంపతులు అనాలి కాని ఒక దంపతులు అనకూడదు.

3 నిఘంటువుల్లోని ఒక పదానికి ఉన్న నానార్థాల్లో ఆ పదానికి అక్కడ ఏ అర్థం పొసగుతుందో తెలియక, ఒక అర్థం తెలిసి మిగిలిన అర్థాలు తెలియక ఆ సందర్భంలో అదే అర్థం కుదురుతుందని భ్రమపడి తప్ప చేయటం జరుగుతుంది.

ఉదాహరణకు : ‘Discharge’ అనే పదానికి భిన్నశాస్త్రాల్లో భిన్నమైన అర్థాలున్నాయి. అలాగే న్యాయశాస్త్రం వంటి ఖచ్చితమైన శాస్త్రంలో కూడ ఏడు భిన్నార్థాలున్నాయి. 1. జైలు నుండి విడుదల చేయటం 2. బుఱివిముక్తుల చేయటం 3. న్యాయస్థానం జారీ చేసిన ఆజ్ఞల నుండి తప్పించటం. 4. నిర్దోషిగా నిర్ణయించటం 5. కేసుకొట్టివేయటం 6. కాంట్రాక్టు మొదలైనవాటిని రద్దు చేయటం 7. జామీనమైన విడుదల చేయటం.

ఇవిగాక Discharge అనే పదానికి ఇతర శాస్త్రాల్లో అనేక ఇతర అర్థాలున్నాయి. యుద్ధశాస్త్రంలో కాలిచివేయటం, నొకాశాస్త్రంలో సరుకు దించటం, అధ్యకం పరిశ్రమలో రంగును తొలగించటం, భౌతికకశాస్త్రంలో బ్యాటరి మొదలైనవాటిని విధ్యదావేశం నుండి విముక్తం చేయటం, వైద్యశాస్త్రంలో రోగిని ఆసుపత్రి నుండి ఇంటికి పంపటం,

ఇటువంటి పదాలను అనువాదం చేసేటప్పుడు అది ఏ సందర్భంలో ప్రయోగించబడిందో

తెలుసుకుని అక్కడ ఆ అర్థాన్ని పేరొౚ్చనాలి.

4. శాస్త్ర సాంకేతిక పదాల విషయంలో మరికొంత జాగ్రత్త అవసరం. భౌతిక శాస్త్రంలో

ఉదా : Rest is the natural state of matter.

ద్రవ్యం యొక్క సహజ స్థితి నిశ్చలత్వం. ఇక్కడ matter అంటే ద్రవ్యం అని సాంకేతికార్థం. సామాన్యార్థంలో విషయం అని అర్థం.

Rest అంటే నిశ్చలత్వం (సాంకేతికార్థం)

విశ్రాంతి(సామాన్యార్థం)

State అంటే సితి (సాంకేతికార్థం)

రాజ్యం (సామాన్యార్థం)

అనువాద భేదాలు :

1. స్వతంత్రానువాదం (Free Translation)

2. పదానువాదం (Word to word Translation)

3. యథామాతృకానువాదం (Literal Translation)

4. లిప్యనువాదం (graphological translation)

1. స్వతంత్రానువాదం అనువాదకుని ప్రతిభకు గీటురాయి వంటిది. అనువాదకుడు మూలభాషలోని ముఖ్యమైన అంశాలను గ్రహించి, తన ప్రతిభతో స్వేచ్ఛగా, రమ్యంగా ఉత్తమ రచనగా తీర్చిదిద్దుతాడు.

2. పదపదానువాదం మూలభాష నేర్చుకోవడానికి పనికి వస్తుంది. మూలభాషలో ఉన్న ప్రతి పదం లక్ష్య భాషలోనికి రావాలి. ప్రతి పదానికి సరైన అర్థం గల పదం దొరక్కపోతే తత్పమానమైన పదాన్ని వాడాలి.

3. యథామాతృకానువాదం వల్ల పారకునికి మూలం చదివినంత అనుభూతి కలుగుతుంది. మూల రమ్యాత యథాతథంగా తెలుస్తుంది.

4. లిప్యనువాదం వల్ల మూలభాష లిపి లక్ష్య భాష లిపిగా మారుతుంది. వేరే భాషవాల్ల ఆ భాషను యథాతథంగా తమ భాషలోనే రానుకొని చదవటానికిది వీలవుతుంది. ఇది నేటి టైప్ కు మూలమైంది. ఇంగ్లీషు అఙ్కరాలు టైప్ చేస్తే తెలుగు అఙ్కరాలు పడటం లిప్యనువాదం వల్లనే సాధ్యమయింది. విద్యార్థులారా మీరు చేసే టైప్ పద్ధతి ఇదే.